Ազգ
Azg armenian daily
4 ՄԱՐՏ 2004 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 38 (2963)

Եվրամիությունն աջակցում է Իրան-Հայաստան գազատարի կառուցման նախագծին

Եվրահանձնաժողովի ներկայացուցիչ Ֆաուզի Բենսարսան հայտարարել է, որ Եվրամիությունն աջակցում է Իրան-Հայաստան գազատարի կառուցման նախագծին, հաղորդում է «Ռեգնում» գործակալությունը: Իրանական գազը Եվրոպա տեղափոխելու հիմնական երկու ուղիներ են նշվում: Առաջինը՝ Հայաստան-Վրաստան-Սեւ ծով-Ուկրաինա, երկրորդը՝ Թուրքիա-Հունաստան: Եվրահանձնաժողովի ներկայացուցիչ Բենսարսան նշել է, որ հանձնաժողովն ուսումնասիրել է երկու տարբերակները եւ պաշտպանում է Իրան-Հայաստան գազամուղի կառուցումը: Իրանից Եվրոպա գազի արտահանման երկրորդ ուղին մասամբ կառուցված է. 2001 թ. դեկտեմբերին շահագործման հանձնվեց 2577 կիլոմետրանոց գազատարը, որը Իրանի հարավից հասնում է Թուրքիայի մայրաքաղաք Անկարա:

ՊՈՊ-ՊՈՊ-ՊՈՊՈՒԼԻԶՄ

Հասարակությանը հաճելի հայտարարություններ են անում

Երբ կոալիցիան ու կառավարությունը դրանց վերաբերյալ վերջնական որոշումներ չեն կայացրել

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

Խնայբանկի ավանդների փոխհատուցման խնդրով զբաղվող ԱԺ ժամանակավոր հանձնաժողովի եզրակացությունը, անկասկած, միանշանակ չի ընդունվում ու գնահատվում այն կառույցների կողմից, ովքեր անմիջականորեն ղեկավարում կամ մասնակցում են ֆինանսական հոսքերի ուղղորդմանն ու տեղաշարժերին: Հանձնաժողովի հաշվարկների համաձայն, ավանդների վերադարձը ամեն տարի բյուջեի վրա 6-8 մլն դոլար կնստի, սակայն կառավարության գործունեության 2002-2007 թթ. միջնաժամկետ ծրագրում այս գումարը ոչ նախատեսվում է, ոչ էլ հայթայթելու հնարավորություններ են երեւում:

ARMENPRE

Վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանը լրագրողների հետ ճեպազրույցի ընթացքում կրկին հիշեցրեց Հանրապետական կուսակցության նախնական դիրքորոշումը. «Այսօր կառավարությունը այդ հնարավորությունները չունի, երբ որ մենք ավելի նորմալ պայմաններում կլինենք, կկարողանանք վճարել, բայց ոչ այս սիմվոլիկ գումարները, որ առաջարկվում են: Որպեսզի հետագայում դժգոհությունների առիթներ չլինեն: Համոզված եմ, որ հետո էլի վերաինդեքսավորման խնդիր է ծագելու, եւ կլինեն կուսակցություններ, որ ամեն ընտրությունից առաջ կօգտագործեն խնդիրը»: Համենայն դեպս, հանձնաժողովի եզրակացությունը հաշվարկների հետ դեռ չի հասել կառավարություն, եւ կառավարության վերաբերմունքը չի հստակեցվել:

Տես • էջ 2

Հայաստանի կապի նախարարը եւ «Արմենտելի» տնօրենը սկսել են բանակցել

ԵՐԵՎԱՆ, 3 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ՀՀ տնտեսական դատարանը մարտի 3-ին վերսկսեց ընդդեմ «Արմենտելի» ՀՀ տրանսպորտի եւ կապի նախարար Անդրանիկ Մանուկյանի հայցի քննությունը: Հիշեցնենք, որ հայցադիմումով պահանջվում է պարտավորեցնել «Արմենտելին» կատարել նախարարի իրավական ուժ ունեցող հրամանը՝ նոր սակագներ կիրառելու եւ հաստատագրված վճարի գանձումը դադարեցնելու վերաբերյալ ընկերության հայտարարությունը անվավեր ճանաչելու մասին: Վերջին նիստում «Արմենտելի» գլխավոր գործադիր տնօրենի պաշտոնակատար Գեորգիոս Վասիլակիսը ընդունել էր նախագահող դատավոր Անաստաս Մաթեւոսյանի առաջարկը եւ միջնորդել հաշտության շուրջ բանակցություններ վարելու նպատակով դատական նիստը հետաձգել:

«Արմենտելի» շահերի պաշտպան Արմեն Ղազարյանը հայտնեց, որ Գ. Վասիլակիսը եւ Ա. Մանուկյանը սկսել են բանակցությունը, որը, սակայն, ընդամենը մեկ օր է տեւել: Միաժամանակ պատասխանող կողմը միջնորդեց նիստը ընդմիջել, քանի որ Գ. Վասիլակիսը Հայաստանում չէ, իսկ Ա. Մանուկյանն էլ նիստին ներկա չէր: ՀՀ տրանսպորտի եւ կապի նախարարի ներկայացուցիչ Գեւորգ Կոստանյանը չառարկեց այդ միջնորդությանը:

Դատական նիստը կշարունակվի մարտի 18-ին:

ՄՈՍԿՎԱ

Վեհափառն այցելեց Սբ. Հարություն եկեղեցի

Փետրվարի 2-3-ը Մոսկվայում ԱՊՀ երկրների միջկրոնական երկրորդ գագաթաժողովին մասնակցող Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գարեգին Երկրորդը այցելեց Մոսկվայի հայկական գերեզմանատան տարածքում գտնվող Սուրբ Հարություն եկեղեցի: Իրադարձությունը հիրավի, պատմական էր, Հայոց հայրապետը վերջին տարիների իր այցերի ժամանակ չէր այցելում Սուրբ Հարություն որոշ իրավական խնդիրների պատճառով: Եվ ահա, վերջապես, բոլոր իրավաբանական խոչընդոտները Մոսկվայի քաղաքային իշխանությունների, ՌԴ-ում ՀՀ դեսպանության եւ հայ համայնքի համատեղ ջանքերով հարթված են, եւ Նոր Նախիջեւանի ու Ռուսաստանի հայոց թեմում վերահաստատվել է եղբայրական մթնոլորտը:

Վեհափառը, դիմելով ներկաներին, որոնց շարքում էին ՌԴ-ում ՀՀ դեսպան Ա. Սմբատյանը, դեսպանության աշխատակիցներ, Նոր Նախիջեւանի ու Ռուսաստանի հայոց թեմի թեմական խորհրդի անդամներ, հավատացյալներ, իր գոհունակության խոսքն ուղղեց առ Աստված եւ բարեմաղթեց Ռուսաստանի ու համայն հայությանը ապրել եղբայրական սիրով ու միասնությամբ:

Սուրբ Հարություն կատարած այցից հետո Ամենայն հայոց կաթողիկոսն այցելեց Օլիմպիական պողոտայում կառուցվող Սուրբ Խաչ եկեղեցու շինհրապարակ, որտեղ շինարարական աշխատանքները վերսկսվել են: Ինչպես տեղյակ եք, շինարարությունը ժամանակին ինչ-ինչ պատճառներով սառեցվել էր դեռեւս հիմքի կառուցման փուլում, իսկ ներկայումս շինությունն արդեն շուրջ 10 մետր բարձրություն ունի: Վեհափառը գոհունակություն հայտնեց աշխատանքների ընթացքից եւ որոշ մասնավոր դիտողություններ արեց տարածքում տեղաբաշխվելիք այլ շինությունների, ժամատան, գրադարանի վերաբերյալ:

Այսօր, փետրվարի 4-ին Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գարեգին Երկրորդի մոսկովյան այցն ավարտվում է:

ՈՍԿԱՆ ՍԱՄՍՈՆՅԱՆ
Մոսկվա

Թբիլիսիից՝ շահիդների ծառուղի

Այսօր պաշտոնական երկօրյա այցով Ադրբեջան է ժամանում Վրաստանի նախագահ Միխայիլ Սաակաշվիլին: Բաքվում Վրաստանի դեսպանատան խորհրդական Գելա Դումբաձեն «Զերկալո» թերթին ասել է, որ այցի ընթացքում կստորագրվեն երկու համաձայնագրեր, ինչպես նաեւ Սաակաշվիլին եւ Իլհամ Ալիեւը կքննարկեն վրաց-ադրբեջանական հարաբերությունների հեռանկարը, տարածաշրջանում առկա իրավիճակը, հակամարտությունների կարգավորման խնդիրները:

Սաակաշվիլին կհանդիպի նաեւ վարչապետ Արթուր Ռասիզադեին, կայցելի Սանգաչալի նավթային տերմինալ եւ կծանոթանա Բաքու-Թբիլիսի-Ջեյհան նավթատարի շինարարության աշխատանքներին: Վրաստանի նախագահը պաշտոնական այցն սկսելուց առաջ ծաղկեպսակ կդնի Հեյդար Ալիեւի գերեզմանին, կլինի շահիդների ծառուղում, որտեղ թաղված են ղարաբաղյան պատերազմում սպանված ադրբեջանցիները, ինչպես նաեւ նրանք, ովքեր 1990 թ. հունվարի 13-15-ը Բաքվում իրականացրել էին հայ բնակչության կոտորածը եւ պատժվել խորհրդային բանակի կողմից:

Մարտի 12-13-ը Վրաստանի նախագահը պաշտոնական այցով կլինի Երեւանում: ՀՀ նախագահի մամլո ծառայությունից «Ազգը» տեղեկացավ, որ այցի մանրամասները ճշտվում են:

Իլհամ Ալիեւն ընդդեմ ռուսաստանցի համանախագահի

ԲԱՔՈՒ, 3 ՄԱՐՏ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ադրբեջանի նախագահ Իլհամ Ալիեւը հայտարարել է, թե համաձայն չէ ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի ռուսաստանցի համանախագահ Յուրի Մերզլյակովի այն տեսակետին, թե ղարաբաղյան հիմնախնդրի կարգավորման բանակցությունները հայտնվել են փակուղում: «Կարծում եմ, որ ելք կա: Դա շատ հստակ է բոլորի համար. պետք է վերականգնվի Ադրբեջանի տարածքային ամբողջականությունը», երեկ երեկոյան Բաքվի «Բինա» օդանավակայանում ասել է Իլհամ Ալիեւը:

«100 հազարավոր մարդիկ տեղահանված են եւ ապրում են ողորմելի պայմաններում»

ԵԽ ԽՎ ղարաբաղյան հարցով զեկուցող Թերի Դեւիսի հարցազրույցը

Փետրվարի 23-26-ը Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետություն, Հայաստան եւ Ադրբեջան ժամանեց Եվրոպայի խորհրդի խորհրդարանական վեհաժողովի ղարաբաղյան հարցով զեկուցող Թերի Դեւիսը: Վերադառնալով Ստրասբուրգ, բրիտանացի խորհրդականը, որ մինչեւ աշուն ԵԽ ԽՎ քննարկման համար պետք է պատրաստի «ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի խնդրո առարկա հակամարտության» մասին զեկույց, հարցազրույց է տվել՝ նշելով. «Եվ Հայաստանը, եւ Ադրբեջանը գիտակցում են ԼՂ հակամարտության կարգավորման հրատապությունը ու բանակցությունները շարունակելու պատրաստակամություն են հայտնել»:

Որոշ կրճատումներով ներկայացնում ենք Դեւիսի հարցազրույցը, որ «Ազգին» է տրամադրել ՀՀ-ում Եվրախորհրդի տեղեկատվական գրասենյակը:

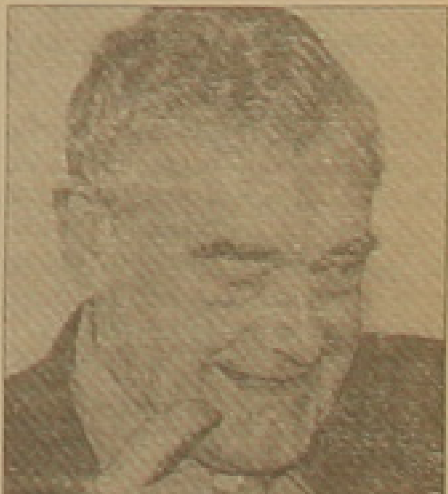

- Պարո՛ն Դեւիս, ավարտվեց Հայաստան եւ Ադրբեջան կատարած Ձեր երկրորդ այցը: Անցյալ տարի ապրիլին Դուք արդեն այցելել էիք այդ պետությունները: Ինչո՞ւ էր անհրաժեշտ մեկ անգամ եւս այցելել տարածաշրջան:

- 2003 թ. ապրիլին ես այցելեցի Բաքու եւ Ադրբեջանի հարավում տեղակայված ներքին տեղահանվածների ճամբար, ինչպես նաեւ Երեւան եւ քաղաքի տարբեր մասերում տեղակայված փախստականների կացարաններ: Այդ այցելության ժամանակ Ադրբեջանի նախկին նախագահ Հեյդար Ալիեւը եւ Հայաստանի նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանն ինձ խնդրեցին այցելել Լեռնային Ղարաբաղ եւ շրջակա տարածքներ, քանի որ, նրանց կարծիքով, դա անհրաժեշտ էր այդ խնդրի շուրջ զեկույց պատրաստելու համար: Ես դեռ շատ վաղուց էի պլանավորել այցելել Լեռնային Ղարաբաղ, սակայն երկու պետությունների ընտրությունների, ինչպես նաեւ այցելության կազմակերպչական դժվարությունների պատճառով այցը հետաձգվել էր: Փետրվարի 23-ին Լեռնային Ղարաբաղ հասնելու միակ հնարավոր տարբերակը Երեւանից հատուկ մեքենաներով ուղեւորվելն էր, այսինքն՝ հինգական ժամ յուրաքանչյուր ուղղությամբ:

Տես • էջ 8

ԱԶԳ

Ընթացիկ

Մշակույթի բնագավառում բարեփոխումներ են ենթադրվում

Խորհրդարանի աշխատանքային առավոտը երեկ բուռն էր, շնորհիվ ավանդների փոխհատուցման շուրջ ծավալված քննարկում-ելույթների, որոնք չէին զիջում իրենց զգացմունքայնությամբ նույն հարցի նախորդ օրվա քննարկումներին: Էլի կարեւորվեց խնդրի բարոյական կողմը, իսկ վերադարձվող գումարի չափը էական չհամարվեց, քանի որ ավանդների վերականգնման եւ փոխհատուցման հնարավորությունները ուսումնասիրող ԱԺ ժամանակավոր հանձնաժողովի ներկայացրած եզրակացությունն ար-

թյուն չի ենթադրում, պետության ծախսերի ավելացում կամ եկամուտների նվազեցում չի առաջացնում: Ներառում է մշակույթի բոլոր ոլորտները, նպատակն է բնագավառում բարեփոխումների իրականացման ու կայուն զարգացման հիմք ստեղծել:

Ծրագրի իրականացման համար պետբյուջեից անհրաժեշտ է 2957085.4 հազար դրամ: Այլ աղբյուրներից 665211.5 հազար դրամ: Մշակույթի պահպանման, տարածման ու զարգացման 2004 թ-ի ծրագրի իրականացման դեպքում գործելու են գրադարանների եւ

կենտրոնները ու ակումբները, նաեւ Գյումրու եւ Գեղարքունիքի ազգային գրադարանները:

Ծրագրի համաձայն, թատերական մեկ ներկայացմանը հատկացվելու է 4 մլն, համերգային մեկ ծրագրի համար 3 մլն դրամ: Իսկ խաղարկային ֆիլմերի համար պետբյուջեից նախատեսվում է տրամադրել 264452.5 հազար դրամ: Լիովին իրականացվել է Լոռու, Կոտայքի եւ Վայոց ձորի անշարժ պատմամշակութային արժեքների հաշվառումը, եւ գործընթացը շարունակվելու է հանրապետության ողջ տարածքով: Հաշվառման ծրա-

վել է ոսկը սեփական վերմակի չափով մեկնելու գաղափարով: Եվ ըստ հանձնաժողովի նախագահ Սամվել Բալասանյանի, որքան էլ հիմա հիշեցնում են, որ հազար ռուբլով ռումինական կահույք էին գնում, միեւնույն է, ներկայում պետությունը չի կարող նշված կահույքը բաժանել: Իսկ թե ցանկությամբ լինի, ըստ Բալասանյանի, կարելի է եւ «Մերսեդես» բաժանել, բայց հարց է՝ որտեղի՞ց:

Ասացվում է, որ պետությունն առայժմ զորու է միայն բարոյական լուծում տալ ավանդների խնդրին: Հանձնաժողովի նախագահը շեշտելով, որ աշխատել է հիմք չտալ հարցը թաղելու մեջ մեղադրվելու համար, եւս մեկ անգամ հիշեցրեց, որ հաջորդ ընտրություններին, միեւնույն է, որեւէ քաղաքական ուժի կողմից հարցը բարձրացնելը որակվելու է որպես պոպուլիզմ եւ, ի վերջո, հնարավոր չէ ավելի բարձր ինդեքսացիայով փոխհատուցում: Ինչեւէ, եզրակացությունը լրամշակման ենթարկելու համար ԱԺ նախագահն առաջարկեց հնարավորինս շուտ հանձնաժողով ներկայացնել առաջարկությունները, քանի որ ներկայացնելիք որոշումը ենթարկվելու է միայն արտահերթ քննարկման: Դրանով ԱԺ բուռն առավոտն ավարտվեց, եւ հազիվ 2 տասնյակ պատգամավորների հերթափոխային ներկայությամբ արդարադատության նախարարը ներկայացրեց ահաբեկչության դեմ պայքարի 6 միջազգային կոնվենցիաներ, որոնք օրվա ավարտին վավերացրեցին արդեն 80 պատգամավորներ:

Բայց ահա մշակույթի պահպանման, տարածման եւ զարգացման 2004 թ. պետական տարեկան ծրագիրը, որը ներկայացրեց մշակույթի նախարարը, բարեբախտաբար, արժանացավ որոշ քննարկման: Նշված ծրագիրն այլ օրենքների ընդունման անհրաժեշտու-

թանգարանների ինֆորմացիոն համակարգչային հանրապետական ցանցեր, ստեղծվելու է թանգարանային հավաքածուների համակարգչային շտեմարան, տեղային սկզբունքով աստիճանաբար լուծվելու են թանգարանների, գրադարանների, արխիվների անվտանգության, ջերմապահովման եւ հակահրդեհային խնդիրները: Անգամ փոշեծծիչներ են գնվելու գրքերի եւ արխիվային նյութերի փոշին մաքրելու համար:

Նախարարի հավաստմամբ, թանգարանային նմուշների 2 տոկոսը վերականգնման կարիք ունի, մինչդեռ վերականգնող մասնագետների պակաս կա, որը ներկայումս փորձում են լրացնել օտարերկրյա մասնագետներ հրավիրելով, սակայն, տկն Պողոսյանի հավաստմամբ, դա բավական չէ եւ շատ ավելի հեշտ, էժան ու նպատակահարմար է տեղում համապատասխան կադրերի պատրաստումը: Ծրագիրը ներառում է մշակույթը ժողովրդին հասանելի դարձնելու խնդիրը: «Լինսի» հիմնադրամից միջոցներ ստանալու դեպքում առաջնային վերականգնման ծրագրում ներառված են մարզերի մշակութային

գիրը, նախարարի գնահատմամբ, ամենածախսատարն ու խնդրահարույցն է:

Արդեն գրանցված 33 հազարից ավելի անշարժ պատմամշակութային արժեքների պահպանման համար տրամադրվելու է 50 մլն դրամ: «Իկոմոս» ծրագրի շրջանակներում 3 հուշարձանների վերականգնման համար տրամադրվել է 225 հազար ԱՄՆ դոլար:

Նախարարը ընդգծեց նաեւ ոլորտի հարկատվության համակարգում փոփոխությունների անհրաժեշտության կարիքը եւ նշեց, որ համակարգի աշխատողների աշխատավարձերի 17 տոկոսով բարձրացում է ծրագրվում:

ԱԺ ներկայացված ծրագիրը, գիտության, կրթության, մշակույթի եւ երիտասարդության հարցերի մշտական հանձնաժողովի նախագահի տեղակալ Ռուդիկ Հովսեփյանի հավաստմամբ, Հայաստանի համար դեռ երկար կարող է ծառայել որպես մշակութային ռազմավարության հիմք, սակայն իրականացումն ապահովելու տեսանկյունից մեծ թերացում կա, այն է՝ միջոցների պակաս:

ՆԱՆԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Հունգարիայի հայկական համայնքը փաստաբան է վարձել սպանված հայ տղայի դատը պաշտպանելու համար

Պաշտպանության նախարար Սերժ Սարգսյանը ԱԺ-ում, կառավարության հետ հարց ու պատասխանի օրը ակնհայտորեն ծեծազրույցի տրամադրություն չուներ եւ խուսափողական պատասխաններ տվեց լրագրողների գրեթե բոլոր հարցադրումներին, վերահաստատելով դրանք կամ ասելով, որ արդեն պատասխանել է նույն հարցադրումներին եւ չի կրկնելու դրանք: «Զինծառայության մասին» օրենքի նախագծի հնարավոր փոփոխությունների վերաբերյալ թերեւս միայն մատնանշեց, որ եթե լինեն այդ փոփոխությունները, կոալիցիայի անդամ կուսակցությունները դրանք անպայման համաժողովրդական քննարկման կներկայացնեն եւ նոր միայն կբերեն ԱԺ:

Պաշտպանության նախարարը ժխտեց կրկին այն խոսակցությունները, թե կապված ադրբեջանական հիստերիայի հետ մինչեւ 45 տարեկան տղամարդկանց չեն թողնում Հայաստանից դուրս գալ:

Ինչ վերաբերում է Հունգարիայում հայ տղայի ողբերգական սպանության նախաքննությանը, ապա, նախարարի տեղեկացմամբ, հայկական համայնքն այնտեղ փաստաբան է վարձել: Իսկ առաջիկա 2-3 օրվա ընթացքում Հայաստանում եւս փաստաբան կվարձվի, «որտեղ մյուս փաստաբանի հետ համատեղ աշխատի, եւ կարողանանք հետամուտ լինել գործի արդարացի քննությանը»: Հայկական կողմը պահանջելու է հրապարակային դատավարություն, թեեւ այդ պահանջի ճակատագիրը կախված կլինի հունգարական օրենքներից:

Կ. Դ.

Հասարակությանը հաճելի հայտարարություններ են անում

Սկիզբը էջ 1

Ավելի հետաքրքրական էր վարչապետի արձագանքը ԱԺ նախագահ Արթուր Բաղդասարյանի երեկվա այն հայտարարության կապակցությամբ, թե անհապաղ պետք է դադարեցնել օպտիմալացման երկրորդ եւ երրորդ փուլերը՝ նկատի առնելով ժողովրդի սոցիալական վիճակը: «Նման խնդիրների ճակատագիրը կոալիցիան է որոշում, ապա կառավարությունը որոշակի փոփոխություններ է կատարում, եթե անհրաժեշտ է: Բայց այդ առաջարկը ընդամենը աշխատանքային քննարկման տարբերակում է, դեռ վաղ է դրա մասին խոսելը: Եվ չեմ հասկանում, թե Արթուր Բաղդասարյանն ինչու է շտապել»:

Ի դեպ, հասարակության քիմքին հաճելի իրողությունները դեռեւս հում վիճակում հասարակությանը հասցնելու այլ նախադեպ եւս հիշեցրեց Անդրանիկ Մարգարյանը: Նույն իրողությունը կրկնվել է նաեւ մի քանի ամիս առաջ, երբ կառավարությունը որոշել էր դադարեցնել առողջապահական հիմնարկների մասնավորեցումը: Ընդհանրապես, ըստ վարչապետի, ԱԺ-ում պատգամավորների մի տեսակ կա, որ կառավարության մշակած օրենքի նախագծերն ավելի շուտ են դնում շրջանառության մեջ, քան նույնիսկ կառավարության կողմից դրանց վերջնական տարբերակի մշակումն ու ներկայացումը:

Ինչ վերաբերում է վերջին շրջանում ընդդիմության ակտիվացմանը, ապա վարչապետի գնահատմամբ, դա կառավարության գործունեության վրա որեւէ կերպ չի անդրադառնում: Կառավարությունն արդեն սովորել է թեժ գարուններին, ձմեռներին ու աշուններին: Այն խնդիրների մասին, որ խոսում է ընդդիմությունը, իշխանություններն էլ են խոսում, միայն թե ընդդիմությունը չի հուշում, թե ինչպես պետք է լուծել դրանք եւ ինչքան ժամանակում: «Գոնե մենք գիտենք ինչպես եւ ինչքան ժամանակում: Ընդդիմության գործողությունների հիմնական մեխը իշխանափոխությունն է եւ ոչ թե ժողովրդի առջեւ ծառացած խնդիրների լուծումը», եզրափակեց ՀՀ վարչապետը:

Իվանովոյում կկառուցվի հայկական եկեղեցի

Ռուսաստանի Դաշնության Կրասնոդարի երկրամասի Իվանովո քաղաքի քաղաքապետարանի որոշումով Հայ առաքելական եկեղեցու հավատացյալներին հատկացվել է հողատարածք Սբ. Հովհաննես եկեղեցու շինարարության համար: Եկեղեցին վեր կխոյանա հին դրամատիկական թատրոնի եւ ասֆալտի գործարանի միջեւ՝ Ուվոդի գետի ափին: Այժմ ընթացող համաձայնություններից եւ փորձաքննություններից հետո կսկսվեն ծրագրային աշխատանքները: Ենթադրվում է, որ Իվանովոյի նոր եկեղեցին հարեւան կլինի վերջերս Կրասնոյարսկում կառուցված հայկական եկեղեցուն: Կառուցվելիք եկեղեցին նախատեսված է շուրջ 70 քմ տարածքով:

Ստավրոպոլի երկրամասում հայ ընտանիքի գնդակահարման գործը դատարանում է

Ռուսաստանի հարավի հայերի «Երկրամաս» թերթը տեղեկացնում է, որ Ստավրոպոլի երկրամասի դատախազությունը դատարան է ուղարկել հայ ընտանիքի սպանության առթիվ հարուցված քրեական գործը: 2003 թ. սեպտեմբերին Ստավրոպոլի երկրամասի Վերխնետամբուկանսկի ավանում ելուզակային հարձակման ենթարկված Աբրահամյանների ընտանիքը գնդակոծվել էր որսորդական կարճափող հրացաններից: Դիմակավոր երկու ելուզակներ սպանել էին մորը եւ 20-ամյա որդուն, իսկ վիրավոր հայրը մահացել էր հիվանդանոցում: Հանցագործները ձերբակալված են: Սակայն դատարան կներկայանա մեղադրյալներից մեկը՝ երկրամասի Պրեդգոռնի շրջանի 16-ամյա մի բնակիչ: Նրա հանցակիցը, որը 25-ամյա կրկնահանցագործ է, ներկայումս հոգեբուժական փորձաքննության է ենթարկվում Սերբսկու անվան ինստիտուտում:

ՕՊԵՐԱՏԻՎ ՏՎՅԱԼՆԵՐ

Հեղեղները եւ անձրեւաջրերը սպառնում են Գեղարքունիքի եւ Արագածոտնի բնակավայրերին

ԱԻՎ լրատվական կենտրոնի տրամադրած օպերատիվ տեղեկագրից տեղեկանում ենք, որ մարտի 1-ին հորդառատ անձրեւի հետեւանքով Գեղարքունիքի մարզի Ծաղկաշեն գյուղում հեղեղատարի ջրի մակարդակը բարձրացել է ու ողողել 6 բնակելի տուն, 16 տնամերձ հողամաս: Ջուրը հոսել է գյուղամիջյան ճանապարհով: Գավառի հրշեջ-փրկարարների եւ գյուղի բնակիչների համատեղ ուժերով ջրի հունը փոխվել է, վտանգը կանխվել:

Նույն օրը մարզի Վերին Գետաշեն գյուղում տեղացած հորդառատ անձրեւի եւ ձնհալի հետեւանքով վնասվել են 20 բնակելի տներ եւ հարակից տարածքներ: Մարտի 2-ին գյուղում հեղեղը սաստկացել է ու ջրածածկել 4 բնակելի տուն եւ մոտ 1 հա հողատարածք: Վնասվել է Վերին Գետաշեն-Մաղեսի միջհամայնքային ճանապարհի գյուղ տանող հատվածը: Տարերային պատճառած վնասի չափերը ճշտելու համար ստեղծվել է մարզային հանձնաժողով:

Մարտի 3-ին Արագածոտնի մարզում առավոտյան ժամը 7.30-ին Սանգյառ գյուղում հորդառատ անձրեւի եւ ձնհալի հետեւանքով առաջացել է արհեստական լճակ, որի ջրի մակարդակը 10-20 սմ բարձրացել է ու լցվել բնակելի տներ: Ջրի հետագա բարձրացումից խուսափելու եւ հետագա վտանգը կանխելու համար փորվում է ջրահեռացման առու:

Մարդասպանը զոհին թաղել է իր իսկ տան բակում

ՀՀ ոստիկանության հասարակայնության եւ լրատվության հետ կապերի վարչությունից տեղեկանում ենք, որ մարտի 2-ին ոստիկանության Երեւան քաղաքի վարչություն է դիմել Ս. Հ.-ն, որ իր եղբայրը՝ Բագրատ Մնացականյանը փետրվարի 20-ին դուրս է եկել տնից եւ չի վերադարձել: ՀՀ ոստիկանության Երեւանի վարչության եւ դատախազության աշխատակիցների համատեղ ձեռնարկած հետախուզական եւ քննչական միջոցառումների շնորհիվ Արմավիրի մարզի Գայ գյուղում, Գառնիկ Սահակյանի տան բակի տեղազննությունից հայտնաբերվել է 1963 թ. ծնված Բագրատ Մնացականյանի դիակը: Սպանություն կատարելու կասկածանքով Երեւանի ոստիկանության բաժին բերման է ենթարկվել Գառնիկ Սահակյանը: Պարզվել է, որ վերջինս փետրվարի 21-ին վիճաբանության ժամանակ դանակահարել եւ սպանել է Բագրատ Մնացականյանին, այնուհետեւ նրա դիակը թաղել իր տան բակում: Գառնիկ Սահակյանը ձերբակալված է: Քննությունը վարում է Երեւանի դատախազությունը:

Սպանություն կատարողները ձերբակալվել են

Օրեր առաջ «Ազգը» տեղեկացրել էր, որ Գորիսում սպանություն է տեղի ունեցել: Այսօր արդեն պարզ դարձավ, որ Գորիսի ոստիկանության եւ դատախազության աշխատակիցները բերման են ենթարկել սպանության մեջ կասկածվողներ Էյնեռ Խ.-ն եւ 1981 թ. ծնված, նախկինում դատված Սաջիս Խ.-ն: Վերջիններս ձերբակալված են, դանակն առգրավված է, կատարվում է նախաքննություն:

Ըստ տարածված լուրերի, ձերբակալվածներն ԱԺ պատգամավոր Սուրեն Խաչատրյանի (Լիսկա) կողմնակիցներն են:

Լրաքաղը
ՄԱՐԻՆԵՏԱ ՄԱՆԱՍՅԱՆԻ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության ԺԳ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Լրագրողների սենեակ / հեռ. 581841
Համակարգ. ծառայություն / հեռ. 582483
Apple Macintosh համակարգչային ցանցը «Ազգ» թերթի
Թերթի նյութերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

Հացահատիկի գները այլեւս չեն բարձրանա

Երեկ նման կարծիք հայտնեց Տնտեսական մրցակցության պաշտպանության պետական հանձնաժողովի նախագահ Ֆելիքս Փիրումյանը, դա բացատրելով Ռուսաստանում այդ ապրանքի գնի միջազգային գներին հասնելով: Երեկ հրավիրած մամուլի ասուլիսի ժամանակ «Ազգի» այն հարցին, թե իսկապե՞ս այս ոլորտում գերիշխող դիրք գոյություն չունի, հանձնաժողովի նախագահը պատասխանեց, որ հացահատիկի ներկրման շուկայում գործում է 19 սուբյեկտ: Այդ սուբյեկտներից ամենամեծ ծավալներն ունեն երկուսը՝ «Աստղացոլքը» եւ «Վիկտորիա թրեյդը»: «Աստղացոլքը» զբաղեցնում է շուկայի 24 տոկոսը: Մինչդեռ, ըստ օրենքի, գերիշխող դիրք է համարվում, երբ մեկ տնտեսվարողը զբաղեցնում է շուկայի առնվազն մեկ երրորդը:

Ցորենի ալյուրի շուկայում, Ֆելիքս Փիրումյանի հավաստմամբ, նույնպես գերիշխող դիրք չկա: Այստեղ գործում է 24 սուբյեկտ: Հացի արտադրության շուկան ավելի ապակենտրոնացված է: 531 տնտեսվարողներ օրական թողարկում են 700 տոննա հաց, իսկ ամենախոշոր արտադրողը՝ 3,5 տոննա: Ընդհանրապես հացի թեման հանձնաժողովի նախագահի մամուլի ասուլիսի ժամանակ տիրապետող էր: Այդ առնչությամբ նա հավելյալ տեղեկություններ հաղորդեց հացահատիկի միջազգային շուկայում կատարվող փոփոխությունների մասին:

2003 թ. համաշխարհային շուկայում եղել է 600 մլն տոննա հացահատիկ, որը նախորդ տարվա ցուցանիշից պակաս է եղել 20 մլն տոննայով: Դա գուցե չանդրադառնար Հայաստանում գների վրա, եթե արտադրությունը պակասած չլիներ այն երկրներում, որտեղից մեր տնտեսվարողները ցորեն են ներմուծում՝ Ուկրաինայում, Ռուսաստանում, եվրոպական երկրներում: Միջազգային շուկայում հացահատիկի 1 տոննայի արժեքը 180 դոլար էր, իսկ Ռուսաստանում՝ մոտ 100 դոլար: Արտադրության ծավալների նվազման դեպքում այդ 100 դոլարի գինն աստիճանաբար աճեց եւ հասավ միջազգային գներին: Ֆելիքս Փիրումյանը նաեւ նշեց, որ ամբողջ տարվա ընթացքում հացի գինը Հայաստանում թանկացել է մոտ 30 տոկոսով:

Շաքարավազի շուկայի մասին խոսելով հանձնաժողովի նախագահը հայտնեց, որ այստեղ ներմուծման 97 տոկոսն իրականացնում է «Աստղացոլք» ընկերությունը (նախագահ ԱԺ պատգամավոր Սամվել Ալեքսանյան), որն անցած 4 տարիների ընթացքում որեւէ գնային փոփոխություն չի իրականացրել: Սակայն նշենք, որ մանրածախ գների առումով գոնե սեզոնային տատանումներ բազմիցս են արձանագրվել: Ֆելիքս Փիրումյանն, այնուամենայնիվ, «Աստղացոլքի» անբարեխիղճ մրցակցության մեկ դեպքի մասին հայտնեց: Այս ընկերությունն արտադրում է «Լիպտոն» թեյեր, որի առնչությամբ պետք է պարզաբանումներով հանդես գա հանձնաժողովում:

Տարեկան հաշվետվությունը ներկայացնելով, հանձնաժողովի նախագահը տեղեկացրեց, որ իրենք գործել են երեք ուղղություններով՝ շուկաների ուսումնասիրություններ, ենթաօրենսդրական ակտերի մշակում, կարգավորում եւ տնտեսվարող սուբյեկտների պատասխանատվության ենթարկում: Մասնավորապես 30 տնտեսվարողներ պատասխանատվության են ենթարկվել, պետբյուջեի օգտին գանձվել է 11,7 մլն դրամ, որից 10 մլն դրամը «Արմենտելից»: Անցյալ տարի առաջին անգամ հանձնաժողովը պաշտպանեց Հայաստանի տնտեսվարող սուբյեկտին այլ պետություններում առաջացած խոչընդոտների ժամանակ: Հանձնաժողովի միջամտությունից հետո Ռուսաստանում համապատասխան կառույցը օգնել է վերացնել «Էլեկտրասարք» ընկերության առջեւ ծագած խոչընդոտները:

Ինչ վերաբերում է 2004 թ. խնդիրներին, ապա նշվեց, որ 400 ապրանքային շուկաների մշտական վերահսկողություն է լինելու, իսկ 1500-1600 ապրանքատեսակներն էլ գտնվելու են դիտարկման ներքո: Հատուկ ուշադրություն է դարձվելու համակենտրոնացմանը: Քանի որ օրենքը համակենտրոնացում է դիտարկում, երբ երկու տնտեսվարողների համախառն եկամուտը գերազանցում է 4 մլն դոլարը, ապա 2 մլն դոլար համախառն եկամուտ ունեցող սուբյեկտները վերցվելու են հսկողության տակ: «Մենք հետեւելու ենք եւ չենք թողնելու, որ գերիշխող դիրք ունեցողն արհեստականորեն ընդլայնի իր ապրանքաշրջանառության ծավալները», նշեց Ֆելիքս Փիրումյանը: Նա նաեւ տեղեկացրեց, որ այսուհետեւ այս կամ այն շուկան ուսումնասիրվելու է, երբ լինի օրենքի խախտման վկայություն: Օրինակ, ուսումնասիրվելու են ավիատոմսերի գների բարձրացման, Զատիկի եւ Նոր տարվա նախօրեին հավի ձվի գների բարձրացման երեւույթները: Նման մոտեցման որդեգրումը, հանձնաժողովի նախագահի բացատրությամբ, իրենց գործունեության արդյունավետությունը բարձրացնելն է:

Այն հարցին, թե հնարավո՞ր է բարձրաստիճան իշխանավորների կողմից որեւէ ճնշում, Ֆելիքս Փիրումյանը բացասական պատասխան տվեց, ասելով, որ այդ պատճառով էլ հանձնաժողովը բաղկացած է 7 անդամից:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ՀԱՄԱԿԱՐԳՉԱՅԻՆ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹՅՈՒՆ

Վիրուսները շարունակում են վնասներ պատճառել

Մասնագետները նշում են, որ այս տարի փետրվարն առանձնահատուկ էր համակարգչային վիրուսների ակտիվացմամբ (www.kaspersky.ru): Վերջին տարիներին միեւնույն ժամանակ այդքան տարբեր վիրուսներ չէին եղել փոստային ցանցում: Վնասների հսկայական ծավալի՝ 69.21 տոկոսի պատճառը Mydoom.a կոչվողն էր: Ըստ «Ինտերնետ միության» նախագահ Իգոր Մկրտումյանի՝ վերջին գրեթե բոլոր վիրուսների հիմնական վնասը ինտերնետային կապի ծանրաբեռնումն էր: Վիրուսը, մտնելով համակարգիչ, վերցնում էր այնտեղ ներմուծված էլեկտրոնային բոլոր նամակների հասցեները եւ սկսում դրանց մեջ տարածվել: Կապը սկսում էր ծանրաբեռնվել, ինտերնետը դանդաղ էր աշխատում:

Երկու օր առաջ ինտերնետում նոր վիրուս է հայտնվել՝ Netsky.D, որը դարձյալ նույն գործունեությունն է իրականացնում: Վիրուսի հայտնաբերման առաջին օրն արդեն մի քանի տասնյակ համակարգիչներ վարակվել էին: Երեկ www.kaspersky.ru էջում դրված հաղորդագրության համաձայն Bagle, Mydoom եւ Netsky կոչվող վիրուսների միջեւ պայքար է սկսվել: Նրանցից ամեն մեկը մյուսին «անպատվում է» անպարկեշտ բառերով եւ ասում, որ ինքը վիրուսների մեջ լավագույնն է:

Իգոր Մկրտումյանն ասում է, որ հաճախ խնդիրը մի քանի ժամվա հետ է կապված: Վիրուսից պաշտպանվելու լավագույն ձեւը կազմակերպությունում անվտանգության աշխատակից ունենալն է, որն ամեն րոպե պետք է ուշադրություն դարձնի կազմակերպության բոլոր համակարգիչներին, ինտերնետում հետեւի հակավիրուսային նոր ծրագրերին, դրանք ներմուծի կազմակերպության համակարգչային ցանց:

Համապատասխան մասնագետներ ունենալու համար նախ ուսուցում է հարկավոր: Պրն Մկրտումյանի գնահատականով՝ կան մասնագետներ, որոնք կարող են երիտասարդ կադրեր պատրաստել, սակայն այսօր Հայաստանում միայն մեծ ընկերություններն են, որ գիտակցում են նման մասնագետի անհրաժեշտությունը եւ պատրաստ են վարձատրել նրան:

Ինչ վերաբերում է հակավիրուսային ծրագրերին, ապա ծրագրային ընկերությունները դրանք թողարկում են լիցենզավորված սկավառակներով, սակայն միշտ էլ լինում են մասնագետներ, որոնք կարողանում են տվյալ տեղեկատվությունը բազմացնել: Կազմակերպություններն էլ ձգտում են միջոցներ ձեռնարկել՝ դրանց դեմն առնելու համար: Օրինակ, Norton AntiVirus ծրագիրը, որ ամենատարածվածներից է, այս տարվանից անցնում է մի այնպիսի համակարգի, որ ինտերնետից թարմ տարբերակը վերցնելու համար անհրաժեշտ կլինի վճարել եւ գրանցվել: Ըստ Իգոր Մկրտումյանի՝ 300-400 համակարգիչ ունեցող կազմակերպությունը մոտ 10.000 դոլար պետք է վճարի գրանցման եւ լիցենզիայի համար, հաջորդ տարի թարմացման համար գնի 70 տոկոսը:

Այսօր Հայաստանում չկա կազմակերպություն, որ զբաղվի համակարգչային վիրուսների խնդիրներով, հաշվարկի Հայաստանի ինտերնետ օգտագործողների կրած վնասները: «Հայաստանում ինֆորմացիայի անվտանգության կենտրոն ստեղծելու նախագիծ ունենք, - ասաց Իգոր Մկրտումյանը: - Կենտրոնի հիմնական խնդիրը կլինի ողջ տեղեկատվությունը հավաքել, հաշվարկել, ինտերնետ օգտագործողներին օգնություն մատուցել»: Ըստ նրա՝ աշխարհի գրեթե բոլոր երկրներում նմանատիպ կենտրոններ կան: Կենտրոն ստեղծելն, իհարկե, գումարներ է պահանջում: Պրն Մկրտումյանն ասաց, որ նախատեսում է այն գրանտային ծրագրով իրականացնել:

Վիրուս գրողներին հայտնաբերելու, պատժելու օրենքներ շատ երկրներում են ընդունվում, բայց միշտ էլ կլինեն մարդիկ, որ կկարողանան շրջանցել դրանք: «Պայքարը դեռ երկար ժամանակ է լինելու, պետք է պատրաստ լինենք», ասաց Իգոր Մկրտումյանը:

ԹԱՄԱՐ ՄԻՆԱՍՅԱՆ

Գարնանային արշավանք մորեխների ու մկների դեմ FAO-ի օգնությամբ

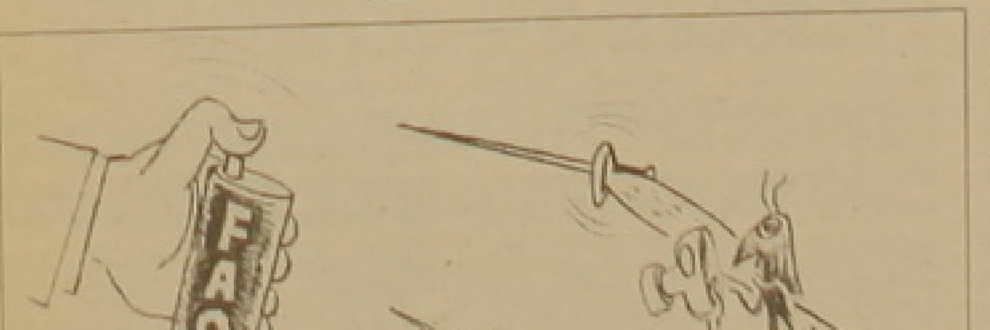

Երեկ ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարությունը ՄԱԿ-ի Պարենի եւ գյուղատնտեսության կազմակերպության (FAO) հետ ստորագրեց համագործակցության ծրագիր՝ Հայաստանում մորեխների ու կրծողների դեմ պայքարի ասպարեզում: Ավելի շուտ դրանք աջակցության ծրագիր կարելի է անվանել, քանի որ ՄԱԿ-ի կազմակերպությունը պատկառելի գումարներ է հատկացնում հայ գյուղացու համար անտանելի աղետ դարձած այս հիմնախնդրի լուծմանը:

FAO-ից համաձայնագիրը ստորագրեց Կենտրոնական եւ Արեւելյան Եվրոպայի համակարգող Մարիա Կասլեչկովան: Նա տեղեկացրեց, որ իրենք արդեն հասցրել են որոշակի ուսումնասիրություններ կատարել եւ հաստատել մեր մասնագետների մտավախությունը, որ այս տարի գյուղատնտեսական հողահանդակները կենթարկվեն մորեխների ու կրծողների նույնանման, եթե ոչ ավելի սարսափելի հարձակումների: Հիշեցնենք, որ մորեխները բույն են դրել հանրապետության 5 մարզերում՝ Արագածոտն, Գեղարքունիք, Կոտայք, Շիրակ, Սյունիք, ընդհանուր առմամբ ավելի քան 40 հազար հա տարածքի վրա: Առավել տուժել են 110 գյուղական համայնքներ՝ մոտ 200 հազար բնակչությամբ: Չնայած համաճարակի ծավալներին, պետբյուջեի պահուստային ֆոնդերի միջոցով հաջողվեց քիմիական մշակումներ իրականացնել ընդամենը 8000 հա-ի վրա:

Հատկապես հացահատիկային մշակաբույսերը եւ պտղատու այգիները անցած տարի մեծապես վնասվեցին նաեւ դաշտային մկների արշավանքներից: Դրանք մեծապես եղել են գյուղատնտեսական արտադրության ամենամեծ սպառնալիքներից: ՄԱԿ-ի կազմակերպության հետ իրականացվող ծրագիրը նախատեսում է նոր մարտավարություն՝ ֆերմերային տնտեսությունների ներգրավում կրծողների ոչնչացման միջոցառումներում: Ընդհանրապես, նախագիծն իրականացվելու է համայնքային մակարդակով՝ գյուղապետների, համայնքի ավագանու, ֆերմերների մասնակցությամբ: Հաշվարկվել է, որ այդ ճանապարհով 60-ից 70 տոկոսով կնվազեն ծախսերը, քանի որ կրծողների ելումուտի վերահսկողությունը ավելի կառավարելի կդառնա: Կրծողների ոչնչացմանը ՄԱԿ-ի կազմակերպությունը տրամադրում է 239, իսկ մորեխների՝ 345 հազար դոլար:

Արդեն իսկ առաքվել է անգլիական արտադրության 31 հազար դոլար արժեքով մի սարքավորում, որն ունակ է միանգամից 1 հա տարածք պատել թունաքիմիկատներով: Տեխնիկական աջակցությունը ներառում է նաեւ համակարգիչներ, ընդհանրապես համալիր օգնության համար անհրաժեշտ բոլոր պարագաները:

Կրծողներին թունավորելու համար բավական ուժեղ թունանյութ է օգտագործվելու՝ ցինկի ֆոսֆիդ: Արդյոք այն չի՞ վնասի գյուղատնտեսական եւ ընդհանրապես վայրի կենդանիներին: Մարիա Կասլեչկովան հավաստիացրեց, որ էկոլոգիական այդ բոլոր հիմնախնդիրները նկատի առնվել են, եւ պեստիցիդները կօգտագործվեն հնարավորինս անվնաս չափաքանակով:

Ծրագրի իրականացումը կտեւի 20 ամիս, ավարտից հետո բարձրակարգ սարքավորումները կմնան Հայաստանում, հետագայում էլ են շարունակելու պայքարը, եթե FAO-ի աջակցությունը դադարած չլինի:

Եվ իհարկե, ինչպես ամեն ծրագրում, այս մեկում էլ մեծ բաժին է հատկացվելու խորհրդատվություններին: Մեր ֆերմերներին խորհուրդներ կտան եւ ազգային, եւ միջազգային մասնագետները: Կվերապատրաստվեն մոտ 36 հազար ֆերմերներ, 40 բուսաբույծներ, կպատրաստվեն եւս 600 ֆերմեր-վերապատրաստողներ: Մի խոսքով, մնում է վերապատրաստել միայն կրծողներին ու մորեխներին:

«Ազգ»-ի հարցին, թե, FAO-ի դիտարկումներով, ինչով են բացատրվում մորեխային ու մկնային «համաճարակների» պարբերական բռնկումները աշխարհում եւ մասնավորապես Հայաստանում, տիկին Կասլեչկովան որոշակի պատասխան չտվեց. «Կենտրոնական եւ Արեւելյան Եվրոպայում այսօր բազմաթիվ ինստիտուտներ են ստեղծվում, որոնք ուսումնասիրում են նաեւ այդ հիմնախնդիրը»:

Այլ ասպարեզներում եւս ծրագրային մակարդակով օգնություններ նախատեսվում են: Օրինակ, լեռնային բնակավայրերի զարգացման, հողերի որակի բարելավման նախագծեր: Մի խոսքով, FAO-ն ձեռնամուխ է եղել միանգամից մի քանի պրոբլեմների լուծմանը, որոնք մեր բյուջեի համեստ միջոցների պատճառով հնարավոր չէ իրականացնել: Համենայն դեպս, ինչպես արդեն հասցրել էր գլխի ընկնել Մ. Կասլեչկովան, հայերս գոնե հստակ գիտենք, թե ինչ է մեր ուզածը եւ կարողանում ենք հետամուտ լինել դրան:

FAO-ն պատրաստ է աջակցել նաեւ տոհմային տնտեսությունների ստեղծմանը: Կիրականացվեն կովկասյան գորշ ցեղատեսակի կովերի գենետիկ միջոցառումներ:

Առայժմ դեռ հստակ չէ, թե ինչպես, բայց նախատեսվում են նաեւ իշխան ձկանը կորստյան վտանգից փրկելու աշխատանքներ:

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

Հայաստանը FAO-ի կազմում

Ինչպես տեղեկացրեց ՀՀ գյուղատնտեսության նախարար Դավիթ Լոքյանը, Հայաստանն ընտրվել է FAO-ի եվրոպական խորհրդի 44 երկրների կազմում, այսինքն իբրեւ լիարժեք անդամ այսուհետեւ կարող է մասնակցել հիմնական ծրագրերի ֆինանսավորմանը, հիմնադրույթային սկզբունքների մշակմանը: Հայաստանը ՄԱԿ-ի կազմակերպության անդամ դարձել է Գերմանիայի ու Ռումինիայի հետ միաժամանակ:

Իբրեւ տարածաշրջանային ծրագիր գյուղատնտեսական կենդանիների հիվանդությունների տարածումը կանխելու համար միջսահմանային տարածքներում, օրինակ, Հայաստանի եւ Վրաստանի միջեւ հակահամաճարակային կառույցներ կստեղծվեն: Հետագայում այս ծրագրին կմիանան Իրանը եւ Սիրիան:

Հարավային Կովկասի տարածաշրջանում FAO-ն այս պահին իրականացնում է նաեւ մեղվաբուծության աջակցության ու զարգացման ծրագիր:

Կ. Դ.

ՔՆՆԱՐԿՈՒՄ

«Ոստիկանության մասին օրենքը»... օրենքոտ է

Դարերի պատմություն ունեցող հայ իրավական մտքի հուշարձաններից օգտվել են նաեւ եվրոպացիները: Այսօր, անկախություն ձեռք բերելուց շուրջ մեկուկես տասնամյակ անց... շարունակում ենք արտագրել-թարգմանել ռուսաստանյան օրենքները, թարգմանածն էլ փորձել ներկայացնել որպես... հեղինակային օրինաստեղծ աշխատանք: Բացառություն չի կազմում նաեւ «ՀՀ ոստիկանության մասին» օրենքը, որի չունեցած արժանիքների մասին ոստիկանության աշխատակից Միքայել Գրիգորյանի «մեկնաբանության» («Օրենք եւ իրականություն», 2001 թ., թիվ 10) մեջ արված հավաստիացումները կմթնեցնեին անգամ Մխիթար Գոշի, Սմբատ Սպարապետի, Հակոբ եւ Շահամիր Շահամիրյանների փառքը.

- «Ոստիկանության մասին» օրենքը կոլեկտիվ մտքի արգասիք է, ըստ որում հիմնավոր է այն առաջարկը (ո՞ւմ- Պ. Ս.), որի համաձայն օրենքը **պետք է ներկայացվի ԱՊՀ խորհրդարանական վեհաժողովին**՝ այն ԱՊՀ երկրների համար որպես **ՄՈԴԵԼԱՅԻՆ** (ընդգծումը մերն է- Պ. Ս.) տարբերակ ընդունելու նկատառումներով:

- « Օրենքը ՀՀ պատմության մեջ առաջին անգամ»:

- Իր հագեցվածությամբ, արդիականությամբ ու ընդգրկման ամբողջականությամբ աչքի է ընկնում

- ... Օրենքի ընդունումով օրինաստեղծ ոլորտում մեր խնդիրները չեն սպառվում:

- Միով բանիվ, ընդունվել է չափազանց լուրջ (˜) եւ կարեւոր փաստաթուղթ եւ այլն:

Ազգային հպարտությունից (եւ սնապարծությունից) ընթերցողը կարող է ընչահեղձ լինել: Եվ հապշտապ փորձում ես գտնել օրենքի նախագծի հեղինակին ու աղմուկ բարձրացնել՝ «Ինչո՞ւ նա նաեւ միջազգային մրցանակի չի արժանացել»:

Հեղինակի հայտնաբերման գործում անուրանալի ծառայություն մատուցեց նույն ինքը՝ «Մեկնաբանություն» կոչվող հրապարակման հեղինակը: Նկարագրելով օրենքի նախագծի երկունքի տառապանքները, նա գրում է. «Այդ գործընթացում մեծ աշխատանք էր ծավալել ՆԳՆ իրավական ապահովման վարչությունը»:

Բարձրացնում ես համեստության շղարշը եւ պարզվում է, որ «մեծ աշխատանք ծավալած» վարչության առաջնորդը նույն մեկնաբանության հեղինակ Միքայել Գրիգորյանն է, այսինքն՝ նաեւ օրենքի նախագծի հեղինակը: Ու գամվում ես մի սեւեռուն մտքի՝ նրան ինչու չեն շնորհել «Մխիթար Գոշի շքանշան»: Իսկ ավելի ճիշտ չէ՞ր լինի հիմնել «Միքայել Գրիգորյանի շքանշան» եւ դրանով պարգեւատրել, օրինակ, Մխիթար Գոշին:

Անհրաժեշտ է լինել զուսպ, հարգել ընթերցողին, հավատալ, որ նա եւս (մանավանդ մասնագիտական հանդեսի ընթերցողը) հարցին ինչ-որ չափով իրազեկ է: Եվ ճոռոմ գնահատականներով չնսեմացնել ժամանակակից հայ իրավական միտքն ու պրակտիկան կերտողներին: Չէ՞ որ մեր ժառանգները կարող են հավատալ մեկնաբանության հեղինակին եւ հիասթափվել իրենց նախնիներից:

Փորձեցինք պարզել նաեւ «ԱՊՀ երկրների համար մոդելային» դառնալու հավակնություն ունեցող հայաստանյան օրենքի արմատները: Պարզեցինք առանց պեղումների, չարչարանքների: Մակերեսային ուսումնասիրությունից էլ ակնառու է դառնում, որ այն պարզապես **ամբողջությամբ պատճենահանված է ՌԴ «Միլիցիայի մասին» օրենքից: Ի դեպ, նույն ծնունդն է ունեցել նաեւ ՀՀ քրեական օրենսգիրքը:**

Ավելին, ՌԴ օրենքի բազմաթիվ կարեւոր իրավանորմեր տեղ չեն գտել հայկական «տարբերակում»: ՌԴ «Միլիցիայի մասին» օրենքը սահմանել է միլիցիայի աշխատակցի (հմմ՝ ոստիկանի) լայնածավալ իրավունքներ՝ արհմիությունների ստեղծում, միլիցիայի աշխատակցի եւ նրա ընտանիքի անդամների անվճար բուժսպասարկում, բնակարանով, հեռախոսով ապահովում եւ այլն: Ռուսաստանյան օրենքը թարգմանողները ինչո՞ւ են մոռացել թարգմանել նաեւ այդ իրավանորմերը:

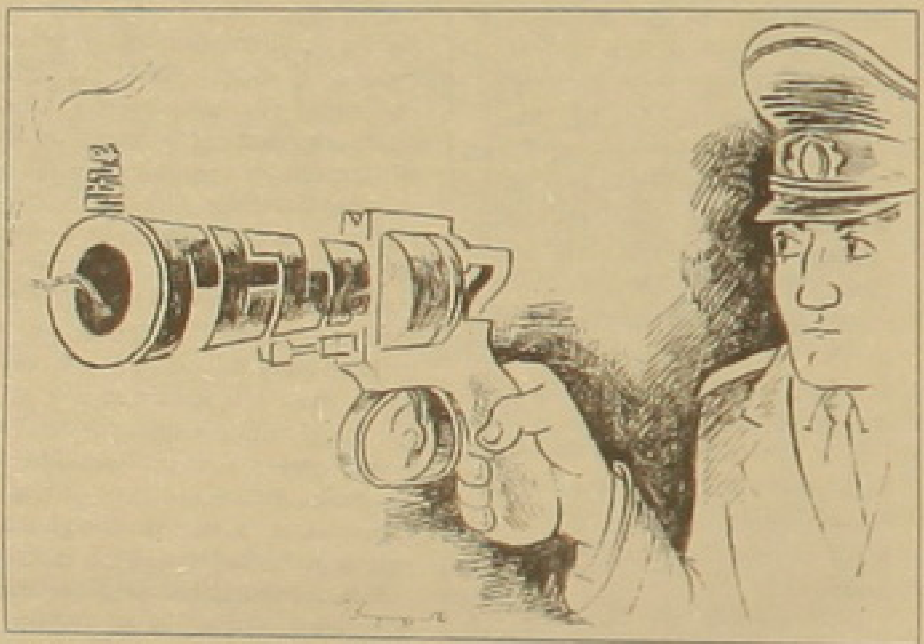

Տարօրինակ է (եւ հավակնոտ), հայաստանյան օրենքը արտագրվել է 1991 թ. ապրիլի 18-ին ընդունված ռուսաստանյան օրենքից եւ ընդունվել տասը տարի անց՝ 2001 թ. ապրիլին 16-ին: Հետեւաբար, ո՞վ է այն ճանաչափայլ մտքի հեղինակը, որ նաեւ Ռուսաստանին առաջարկում է անհեռատեսորեն միջոցներ եւ ժամանակ վատնել... հայաստանյան օրենքը վերաթարգմանելու համար:

Անդրադառնանք «ՀՀ ոստիկանության մասին» օրենքում տեղ գտած բազմաթիվ սխալներից, բացթողումներից, կնճիռներից մի քանիսին:

Օրենքը ողողված է խրթին նախադասություններով, ռուսական օրենքի կացնային թարգմանություններով եւ, ամենավտանգավորը՝ ՀՀ սահմանադրությամբ, ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքով, միջազգային իրավական ակտերով սահմանված հանրահայտ ժողովրդավարական նորմերի արհամարհմամբ:

«Բնորդից» պատճենահանել-թարգմանելով հայաստանյան «տարբերակը» ձեռքի հետ էլ մեխանիկորեն պատճենահանել են այն բոլոր սխալները, թերությունները, բացերը, որոնք խստորեն քննադատվել են ռուսաստանյան մամուլում եւ մասնագիտական հանդեսներում:

Օրենքն անհարկի ծանրաբեռնված է պորտաբույծ բառակապակցություններով: Այսպես՝ շուրջ 50 անգամ տեղի-անտեղի օգտագործվել է «Օրենքով սահմանված (նախատեսված) կարգով» (հիմքով, դեպքերում) բառակապակցությունները:

Խրթին նախադասություններից հիշատակենք մի քանիսը. «Կանգնեցնել տրանսպորտային միջոցները, ստուգել ճանապարհային երթեւեկությանը մասնակցելու իրավունք վերապահող եւ փոխադրվող բեռի փաստաթղթերը» (հոդված 24-1),

- «Տրանսպորտային միջոցները վարելուց մեկուսացնել այն անձանց» (հոդված 24-4),

- «Տրանսպորտային միջոցները վնասելով կանգնեցնելիս» (հոդված 32)

- «Մերկացրած հրազենով ձերբակալում կատարող ոստիկանության աշխատակցին..., մերկացնել եւ մարտական վիճակի բերել հրազենը» (հոդված 33):

Հոդված 8 «Ոստիկանությունում աշխատող կամ ծառայող անձանց արգելվում է աշխատելու կամ ծառայելու ժամանակահատվածում անդամակցել որեւէ քաղաքական (՞) կուսակցության»:

Նախ, ոչ քաղաքական կուսակցություն կա՞: Երկրորդ, ավելորդ է «աշխատելու կամ ծառայելու ժամանակահատվածում»-ը, քանզի «չաշխատելու կամ չծառայելու» ժամանակահատվածում նա չի կարող համարվել ոստիկանությունում աշխատող կամ ծառայող: Երրորդ, եթե Բուրասան մորաքույրը կամ Աբո քեռին ոստիկանությունում աշխատում են որպես հավաքարար, հնոցապան, չե՞ն կարող անդամակցել որեւէ կուսակցության:

Չորրորդ, օրենքի նախագծի թարգմանչի, բանվորա-գյուղացիական քաղաքական զգոնությունը դասակարգային թշնամու նկատմամբ որեւէ կասկած չի հարուցում. նրա թեթեւ ձեռքով իրավանորմի մեջ հիմնովին վերացել է ոստիկանության շենք քաղաքական մարմնի թափանցումը: Մինչդեռ երկրի Հիմնական օրենքը (հոդված 25) «թեթեւամտորեն» Բուրասան (կամ Շուշան) մորաքույրին չէր զրկել որեւէ կուսակցության անդամագրվելու սահմանադրական իրավունքից: Ըստ Սահմանադրության, կուսակցություններ ստեղծելու եւ դրանց անդամագրվելու իրավունքները կարող են սահմանափակվել իրավապահ մարմիններում միայն **ԾԱՌԱՅՈՂՆԵՐԻ** նկատմամբ: Իսկ օրենքը ընդլայնել է (սահմանադրությանը հակադրվել չէ՞) այդ շրջանակը եւ ծառայողների հետ արգելել է նաեւ... **շարքային աշխատողներին** անդամագրվել որեւէ կուսակցության: Նույնիսկ կառավարող կուսակցություններին, որոնց առաջնորդները, մասնավորապես, Մժ Նախագահը, վարչապետն են...

Օրենքում բազմիցս նշվում են ոստիկանի իրավունքները՝ առանց սանկցիայի (դատարանի, դատավորի, արհմիության, թեկուզ ատամնաբույժի) «անարգել մուտք գործել բնակարաններ, շինություններ, տարածքներ, հողամասեր, այդ թվում նաեւ արգելքները վերացնելու միջոցով»: Լավ, անարգել մուտք գործեց: Հետո՞, այդպես էլ մուտք գործած մնա՞: «Անարգել մուտք գործել»-ը նպատա՞կ է, թե՞ միջոց:

Ենթադրում եմ, որ կլինեն առարկություններ, կվկայակոչվեն անառարկելի հեղինակություններ՝ Մոզամբիկի (կամ Կամերունի) միջազգային (համաշխարհային, այլմոլորակային) փորձագետների դրական կարծիքներ եւ այլն: Այնուամենայնիվ, մեր տարակուսանքները եւ դժվարըմբռնումը հաղթահարելու նպատակով փորձենք մեկնաբանողի հետ քննարկել՝

«Անարգել մուտք գործել»-ուց հետո ինչ դատավարական գործողություններ պետք է իրականացվեն եւ **ինչպես**, կամ **ցանկացա՞ծ** վթարի դեպքում (օրինակ, երկու ավտոմեքենա բախվել են իրար եւ դրանց թեւերը վնասվել են), կարելի՞ է «անարգել մուտք գործել»: Կամայականության, մարդու իրավունքների եւ ազատությունների կոպիտ խախտման համար հուսալի իրավական հիմքեր չե՞ն ապահովված:

Անուշադրության մեջ չմեղադրվելու նպատակով հավաստենք, որ այլ հոդվածներով (հոդված 24 կետ 3, հոդված 25 կետ 2) հարեւանցիորեն էլ նշված է նաեւ «ինչ-որ» զննում. Այսպես, միայն տրանսպորտի միջոցների եւ բեռի նկատմամբ են նրբանկատ եղել՝ «վարորդների կամ քաղաքացիների ներկայությամբ զննել տրանսպորտային միջոցները, փոխադրվող բեռը» եւ այլն (հոդված 24 կետ 2):

Ընդդիմախոսի զայրույթը եւ վալիդոլ օգտագործելու անհրաժեշտությունը կանխելու նպատակով առաջ անցնենք եւ փաստենք՝ այդ « անարգել մուտք գործել»- ը եւ «զննել»- ը, իրոք, ունեն վեհ նպատակներ՝ վնասազերծել հանցագործություն կատարող անձին, բացահայտել հանցագործությունը: Բայց հարկ չէ՞ր օրենքը գրեթե կիսով չափ անհարկի կրկնություններով, բառերով ու բառակապակցություններով անխղճորեն ծանրաբեռնելու (եւ կիրառումը արհեստականորեն անհաղթահարելի դարձնելու) փոխարեն հիրավի գիտական աշխատանք տարվեր հստակեցնելու, թե այդ **ԶՆՆՈՒՄԸ** ինչո՞վ է տարբերվում **ԽՈՒԶԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆԻՑ**, եւ ինչպես պետք է կատարվի, ինչու տրանսպորտային միջոցները եւ դրանցում եղած բեռը պետք է զննվեն քաղաքացիների ներկայությամբ, իսկ բնակարանները, շինությունները՝ ոչ, բնակարանները, շինությունները զննելիս ձեռքի հետ կարելի՞ է մի քիչ էլ զննել պահարանները, մահճակալները, հագուստները, անկողինը, գրպանները, կահ-կարասին: Կամ, այդ զննումների մասին որեւէ փաստաթուղթ չի՞ կազմվելու, պատճենը չի հանձնվելու «զննվող» արժեքի տիրոջը, վերադասին, կամ դատախազին այդ մասին չի՞ ծանուցվում եւ ինչ ժամկետում:

Ասվածը (եւ չասվածը) ոչ թե ինչ-որ ապրիորի հարցեր են, այլ ուղղակիորեն առնչվում են մարդու իրավունքի պաշտպանության, չարաշահումների, սադրանքների, հնարավորությունը վերացնելու, ժողովրդավարական ինստիտուտները ամրապնդելու հետ:

ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգիրքը ակնհայտորեն սահմանափակել է ոստիկանության լիազորությունները, զսպաշապիկ հագցրել նրա օպերատիվության, նախաձեռնության, հանցագործություն կատարած անձանց բացահայտելու եւ վնասազերծելու վրա: Նրանք չեն կարող լռել, անտարբեր մնալ, չընդվզել: Բայց լռում են, չեն ընդվզում, փորձ չեն կատարում հանդես գալու օրենսգրքում փոփոխություն մտցնելու առաջարկով, մանավանդ որ այդ հարցում որեւէ դժվարություն չունեն՝ համակարգում աշխատում է ԱՊՀ երկրների համար էտալոնային օրենքներ տիրաժավորող գործընկեր: Հետեւաբար, լռելու առաջարկությամբ հանդես չգալու պատճառը մեկն է՝ օրենքի վակուումը որեւէ արգելք չի հանդիսանում «անարգել մուտք գործելու», բնակարաններ եւ շինություններ՝ առանց դատարանի որոշման, առանց «անարգել մուտք գործելու» մասին որեւէ ատյանի հրազեկելու, որեւէ փաստաթուղթ ստեղծելու: Ի դեպ, հրազենի գործադրման (թեկուզ նախազգուշական կրակ) բոլոր դեպքերի մասին ոստիկանը «պարտավոր է դա (՞- Պ. Ս.) գործածելուց հետո **անմիջապես** զեկուցել վերադասության կարգով» (հոդված 32): Զեկուցումն ունի եւ ոճաբանական, եւ իրավաբանական կնճիռներ: Ոճաբանությունը թողնելով լեզվաբաններին, նշենք իրավականը. Նախ՝ ոչ թե **«ԶԵԿՈՒՑԵԼ»**, այլ՝ **«ԳՐԱՎՈՐ** զեկուցել», որպեսզի հրազենի գործադրման յուրաքանչյուր դեպք արձանագրվի եւ հաշվառման վերցվի: Եվ երկրորդ՝ հստակեցնել **«ՎԵՐԱԴԱՍՈՒԹՅԱՆ ԿԱՐԳՈՎ** զեկուցելը»-ը, քանզի ոչ ստորադասության, եւ ոչ էլ հորիզոնական կարգով չեն զեկուցում: Հետեւաբար, անհրաժեշտ էր պարզորոշ նշել՝ զեկուցել տվյա՞լ ստորաբաժանման պետին, թե՞ ավելի բարձր:

Փաստենք, օրենքը պատճենահանելիս նաեւ այս հարցում հանդես է բերվել անբարեխղճություն. «բնորդը» շատ հստակ է ձեւակերպել իրավանորմը (եւ հարկ էր այդպես էլ թարգմանել).- «24 ժամվա ընթացքում աշխատավայրի կամ զենքն օգտագործելու վայրի ներքին գործերի բաժնի պետին **ներկայացնել ԶԵԿՈՒՑԱԳԻՐ**»: Եվ այլեւս ոչ մի թյուրըմբռնում, օրենքի սխալ կիրառում չէին լինի:

«ՀՀ ոստիկանության մասին» օրենքը, ցավոք, ապօրինության լայն հնարավորություններ է ստեղծում ... Այն վերացրել է «դատավարական ձեւականություններ» կատարելու ծանր բեռը՝ դատախազի «ինչ-որ» սանկցիա, դատարանի «ինչ-որ» որոշում, դատախազին գրավոր իրազեկել: Այլ, միանգամից «անարգել մուտք գործել բնակարան, շինություն...»: Ընդ որում մեն-մենակ՝ առանց տանտիրոջ, առանց ընթերականների, առանց արձանագրություն կազմելու, առանց արձանագրության պատճենը տան (շինության, հողամասի) տիրոջը հանձնելու:

Հիմնահարցն, իրոք, կա. հանցագործություն կատարող անձը տեսնելով ոստիկաններին, դիմել է փախուստի եւ թաքնվել ինչ-որ շինության մեջ, բնակարանում: Ինչպե՞ս վարվել, խնդրել նրան, որ նա արյունոտ դանակը չլվանա՞, տարածքը չշրջի՞, մինչեւ իրենք գնան ոստիկանություն որոշում կայացնեն՝ գնան դատախազի, քննիչի, դատավորի մոտ: Այսինքն, անհրաժեշտ էր «օրինաստեղծ» աշխատանքը՝ համակարգչին վստահելուց հետո, հստակեցնել «բնակարաններ անարգել մուտք գործելու» անհրաժեշտության կոնկրետ եւ իրավական շրջանակների մեջ դրված պայմանները, կատարվելիք գործողությունների սահմանները ու դրանց փաստաթղթային ձեւակերպման մանրամասները:

ՊԱՐՍԱՄ ՍԵՐՈԲՅԱՆ
«Օգոստոսի 23, ազգային դաշինք» իրավապաշտպան կազմակերպության նախագահ

Դեսպան Օրդուեյի հանդիպումը հայ լրագրողների հետ հարցականներ է առաջացնում

Փետրվարի 27-ին Հայաստանում ԱՄՆ դեսպան Ջոն Օրդուեյը հանդիպեց հայ լրագրողներին: Հանդիպման նախօրեին ռազմատենչ նկրտումներով Ադրբեջանը նկատելի ակտիվացել էր, Բուդապեշտում Ռամիլ Սաֆարովը, կարծես վերստին ցույց տալու համար ադրբեջանցի հրոսակի մարդասպան դեմքը, գազանաբար սպանել էր հայ սպային, եւ ԱՄՆ նախագահ Ջորջ Բուշը, ընդունե-

արձագանքի դեմքում, երբ նրանք կսկսեն ռազմատենչ հայտարարություններ հնչեցնել, Վաշինգտոնը Հայաստանին Ադրբեջանի հետ միեւնույն նժարի վրա դնելու հիմք կունենա, եւ նրա գործելակերպին այլեւս անհնար կլինի առարկել:

Դեսպան Օրդուեյը «հնարավո՞ր է, որ հայ սպայի սպանության առնչությամբ ՆԱՏՕ-ն պատժամիջոց կիրառի Ադրբեջանի նկատմամբ» հարցին պատասխանել է, որ փանի

ինչքե՞ս է վարակվել՝ հայտնի չէ, բայց որ ԱՄՆ դեսպանությունը Հայաստանում Թուրքիայի նկատմամբ բարեհաճ մթնոլորտ է ծեւավորում, իսկ ընդդիմությունն առաջնորդվում է դեսպանությանը հաճոյանալու առաջադրանքով, ակնհայտ է: Ուրեմն չի բացառվում, որ ոճրագործության վերածումը ողբերգության եւ դրա քար լռությամբ շրջանցումը մասամբ պայմանավորված լինի թուրքական գործոնով:

լով Վրաստանի նախագահ Միխայիլ Սաակաշվիլուն Սպիտակ տանը, ինքնակերպ էր «վարդերի» հեղափոխությունը երկրագնդի այլ մասերում տարածելու հավանականությունը:

Հետեւաբար միանգամայն տրամաբանական էր, որ հայ լրագրողները դեսպանի ուշադրությունը հրավիրեին վերոհիշյալ ռազմատենչ նկրտումներին, հայ սպայի սպանությանը, ինչպես նաեւ «վարդերի» հեղափոխության տարածման հավանականության վրա: Մեծարգո դեսպանն Ադրբեջանի նկրտումների առնչությամբ ասել է, որ դրանք չեն խոսում գործողությունների ռազմադաշտ տեղափոխելու ցանկության մասին, ապա համոզմունք է հայտնել, թե ռազմատենչ հայտարարություններ հնչել են նաեւ Հայաստանում ավելի վաղուց: «Դրանք կարելի է համարել թերթերի քաղաքակրթություն»:

Ակամա հարց է ծագում՝ ո՞ր մամուլի: Դեսպանն այդ հարցը անպատասխան է թողել: Եթե մեկնաբանենք առանց պատասխանի հարցումը, ապա դա ենթադրում է գանելու որպես հրապարակային ճշտություն կամ էլ դառնում է հայաստանյան մամուլի ուղղորդման մասնակից սրված ազդանշան: Ըստ երեւույթին դեսպան Օրդուեյի պարզաբանումն չէր գործ ունենում եւ դիտավորություն, եւ ազդանշանի հետ: Ինչո՞ւ: Որովհետեւ ազդանշանի մասին, նաեւ հեռուստաընկերությունների

դեռ Հունգարիայի ոստիկանական ծառայությունները շարունակում են հետաքննությունը, ինչը չի կարող կանխատեսել: Նա միաժամանակ «բուդապեշտյան ողբերգությունը» անձնությամբ վրդովված է հայ սպայի հարազատների համար, փաստ է, որ սպան կացնահարվել է: Այսուհետ սպանությունը «բուդապեշտյան ողբերգության» վերածել նշանակում է խուսափել ադրբեջանցի մարդասպանին ճանաչելուց, ինչը ողբերգությունն է ենթադրում, իսկ ողբերգությունը վրդովեցուցիչ:

Հասկանալի է, որ մարդասպանին չբացահայտելն է հայաստանյան ընդդիմության ներկայացուցիչները: Նրանք քար լռության մատնեցին հայ սպայի սպանությունը: Ըստ երեւույթին վերջինները քար լռությունը հավասարեցված են «հայ եւ ադրբեջանցի ժողովուրդների միջեւ վստահության մթնոլորտ ծեւավորելու» համար օտարերկրյա դրամաշնորհներով պարգեւատրվող հասարակական կազմակերպությունների ըստ «ազգօգուտ» գործունեությանը չխանգարել:

Ի դեպ, բուդապեշտյան ոճրագործության առնչությամբ քար լռությունը պահպանեցին նաեւ թուրքական թերթերը: Ուրեմն, բացի վաս օրինակից, վարակիչ է նաեւ «լավ» օրինակը: Ընդդիմությունը ինչ

ինչ վերաբերում է նախագահ Բուշի «վարդերի» հեղափոխությունն աշխարհի այլ անկյուններում տարածելու հնարավորությանը, ապա դեսպանն ընդգծել է. «Նախագահի ասածը վերաբերում է ընդհանուր ակնկալիքներին եւ ոչ թե կոնկրետ երկրների: Միացյալ Նահանգները, որ ԱՄՆ նախագահը հետ հենց Վրաստանի իրականացված հեղափոխության տարբերակը Տեղյում կամ էլ վաղուց կիրառելու համար է նշվել»:

Եթե նույնիսկ նա կոնկրետ երկիր նկատի չուներ, այնուամենայնիվ, հայաստանյան ընդդիմությունը տառապում է «վարդերի» հեղափոխությունը մոլուցքով: Հարցը, սակայն, այդ մոլուցքը չէ, այլ այնպես կոչված հեղափոխության կրկնման տարբերակի նկատմամբ պատասխանական Վաշինգտոնի տարբերակությունն է ու դրա Հայաստանում կիրառման հավանականությունը: Ըստ երեւույթին հավանականության հարցը ծեծվում է ամենաբարձր ատյաններում, սակայն վաշինգտոնյան քողարկված ռազմավարական ուսումնասիրությունների կենտրոնին, որ նրա կոլեկցիայում բաժինը բուժվին նվիրված ընդարձակ հոդված է հրապարակել: Սակայն դա մասնավոր հարց է, առանձին մտածելու համար:

ՀԱԿՈԲ ՉԱՔՐՅԱՆ

Սենատոր Ալենը կոչ է անում խուսափել Բաքվում ՆԱՏՕ-ի զորավարժությունների անցկացումից

Ամերիկացի սենատոր Ջորջ Ալենը, երկուշաբթի ԱՄՆ Կոնգրեսի արտաքին հարաբերությունների հանձնաժողովում, խոսելով ԱՄՆ-ի Ադրբեջանի հետ հետաքրքրությունների, որոնք չեն դասավորվում Բուդապեշտում կատարված հայ սպայի սպանությունը, հաղորդում է Ամերիկայի հայկական համագումարը: Ասաց, որ Ալենը նկատել է, որ Բուդապեշտում սպանությունը ցույց է տալիս դեմ Ադրբեջանում առկա թշնամական տրամադրությունները: Ալենը կոչ է արել ՆԱՏՕ-ի «Խաղաղություն հանուն գործընկերության-2004» զորավարժությունները Բաքվից տեղափոխել այլ վայր:

Սենատոր Ալենն անդրադարձել է նաեւ Հայաստանի եւ Ադրբեջանի համար նախատեսված ամերիկյան ռազմական օգնության խնդրին: Ինչպես հայտնի է, 2004 թ. համար Ադրբեջանը որպես ռազմական օգնություն ԱՄՆ-ից կստանա 8,75 մլն դոլար, մինչդեռ Հայաստանը՝ 2,75 մլն: Սենատորի կարծիքով, ռազմական օգնության տարբեր չափերը կարող են Հարավային Կովկասում առաջ բերել անկայունություն, ինչպես նաեւ վնաս հասցնել ԱՄՆ հեղինակությանը որպես ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի անդամի: Նույն հարցով Ալենը դիմել է Եվրոպայի եւ Եվրասիայի պետքարտուղարի օգնական Էլիզաբեթ Ջոնսին: Վերջինս պատասխանել է, որ Հայաստանին եւ Ադրբեջանին տրվելիք ռազմական օգնությունները մասամբ օգտագործվելու են իրական խաղաղապահ եւ ահաբեկչական ծրագրերի նպատակով:

Ջոն Քերին դեմոկրատների միասնական թեկնածու

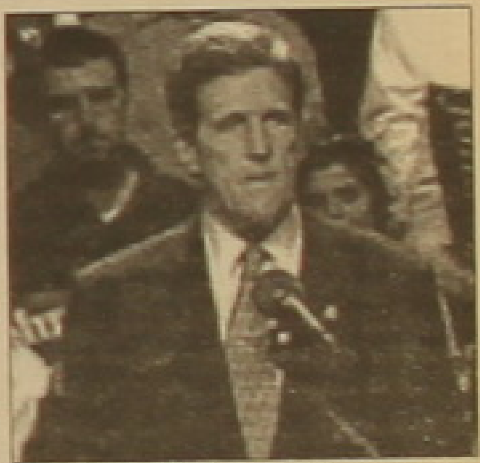

Դեմոկրատ սենատոր Ջոն Քերին երեքշաբթի օրն ԱՄՆ միանգամից 10 նահանգներում անցկացված նախնական ընտրություններում հաղթանակ տարավ՝ ընտրապայքարից դուրս մղելով իր միակ մրցակցին Ջոն Էդվարդսին եւ այժմ դեմոկրատական կուսակցության միակ թեկնածուն է նոյեմբերին կայանալիք նախագահական ընտրություններից առաջ: Ընտրությունների նախնական արդյունքները վկայում են, որ Քերին չի հաղթել միայն Վերմոնտում, որտեղ ընտրողները կողմ են արտահայտվել տեղացի նահանգապետ Հովարդ Դինին, թեեւ վերջինս 2 շաբաթ առաջ դուրս էր եկել մրցապայքարից:

Ջոն Էդվարդսը ստիպված էր իր թեկնածությունը հանել արդեն Օհայոյի եւ Մերիլենդի նահանգներում կայացած ընտրությունների արդյունքների հրապարակումից հետո, քանի որ այդ նահանգներում եւս ամենաշատ ձայները ստացել էր Ջոն Քերին: Այսպիսով, 60-ամյա Ջոն Քերին դառնում դեմոկրատների միասնական թեկնածու, որին առաջինը շնորհավորեց Ջոն Էդվարդսը: Ծրագրային ելույթներում, վերջինս ըստ էության, ասել է, որ այսուհետեւ կոալիցիայի ԱՄՆ փոխնախագահի թեկնածուի համար, թեեւ, իհարկե, Քերին նախագահ ընտրվի:

Ընտրությունների նախնական արդյունքները վկայում են, որ դեմոկրատների համակիրները Քերին նախընտրում են առաջին հերթին Ջորջ Բուշին հաղթելու նրա մեծ հնարավորությունների պատճառով: Քվեարկության արդյունքների հրապարակումից հետո նախագահ Ջորջ Բուշը հեռախոսել է Քերիին եւ շնորհավորել հաղթանակի առիթով:

Նրա օգտին հայտնել, որ Քերին հույս է հայտնել, որ ինքն Բուշի հետ լայն բանավեճ կծավալի երկրին հուզող հարցերի շուրջը: Վաշինգտոնում իր համակիրների հավաքույթում ելույթ ունենալով, Ջոն Քերին մանավանդ ասել է, «Կարծում եմ, որ 2004 թ. միավորված դեմոկրատական կուսակցության ուժերով մենք կարող ենք հաղթել եւ կհաղթենք նախագահական ընտրություններում»: Այդ նա ավելացրել է, որ ինքը պատրաստ է «ամերիկացիներին ծառայությունն ավելու շնորհիվ»:

Դեմոկրատ սենատոր Էդվարդ Քենեդին, որը նույնպես Մասաչուսեթսից է, նույն համախմբման ժամանակ երկարացել է հայտնել, ասելով, թե Քերին «զորեղակական է, որը կդառնա Միացյալ Նահանգների գերագույն եւ այնպես կանի, որ Ջորջ Բուշը վերադառնա Տեխաս», որի նահանգապետն է եղել:

«Worldcom»-ի նախկին ղեկավարը հայտնվել է մեղադրյալի աթոռին

Անցյալ տարի ԱՄՆ-ում խայտառակ կերպով սնանկացած հեռահաղորդակցության «Worldcom» խոշորագույն ընկերության նախկին ղեկավար Բեռնի Էբերսը ի վերջո հայտնվել է մեղադրյալի աթոռին: Երկրի դաշնային իշխանությունները նրան ամբաստանում են խարդախության եւ համաձայնող գործարքի մեջ: Մինչեւ օրս Էբերսին հաջողվել էր զերծ մնալ մեղադրանքներից:

Ժամանակին «Ազգը» նախկին անդրադարձել է «Worldcom»-ի ազդեցության սնանկացմանը եւ դրա հետեւանքներին: Համաշխարհային հիշեցնենք, որ բացահայտվեց կեղծիքի տարեկան ընկերության ներսում, որի արդյունքում ընկերության ժամանակ ուռճացված էր մեղավորները: Ի վերջո ստուգումների ընթացքում նրա ուռճացված են 11 մլրդ դոլարով:

Էբերսը ծնվել է Ալբերտա ընկերության ղեկավարի պաշտոնը թողել էր 2002 թ. ապրիլին: Երկայնամտ նա մնալով է, թե ինքն չի մասնակցել ֆինանսական մեքենայություններին: Մինչդեռ «Worldcom»-ի ֆինանսական բաժնի նախկին ղեկավար Սկոթ Սալիվանն իրեն արդեն մեղավոր է ճանաչել մեղադրանքի 3 հոդվածներով: Ընկերության 4 ուրիշ նախկին ղեկավարներ եւս մեղավոր են ճանաչել իրենց:

2003 թ. հուլիսին ամերիկյան դատարանի հաստատած ծրագրի համաձայն «Worldcom»-ը սկսել է 750 մլն դոլար հատուցում ներդրողներին փոխհատուցում վճարել այն ներդրողներին, որոնք իրենց փողերը կորցրել են ընկերության ղեկավարների գործողությունների հետեւանքով:

Քննիչները կարծում են, որ հեռահաղորդակցության ընկերությունը իր ֆինանսական միջնակ վաստակում է ավելի բարձր եւ հավելյալ շահույթ ստացել հաշվապահական գրծարքների միջոցով: Սակայն Բեռնի Էբերսը մինչեւ օրս մնում է, թե հենց նա չի եղել խարդախությունների մասին: BBC-ի տեղեկությունն երկրորդ մեղադրյալ են արդարադատության դեմ, խարդախություն մեջ եւ արժեթղթերի հանձնաժողովին սխալ տեղեկություններ տրամադրելու մեջ:

Գ. Ռ.

Գերմանացի բժշկուհին կասկածվում է տասնյակ հիվանդների սպանության մեջ

Գերմանիայի ոստիկանությունը ճնում է հանգստի բերաշխետ Սեթերին Բախի գործունեությունը, որին կասկածում են կլինիկական հիվանդների կանխամտածված սպանության մեջ: Ներկայումս կասկածելի են համարվում մահվան 8 դեպքեր, բայց ճնշված մահվան ցուցակը կարծում են, թե Բախն ընդհանուր առմամբ մեղսակից է 250 սպանությունների:

BBC-ն հաղորդում է, որ ճնման սկսվել է կլինիկայում անցկացված ստուգումից հետո, որի ընթացքում արձանագրվել է մորֆինի չափազանց լայն սպառում: Պարզվել է, որ վերջերս մահացած անձանց մեծ մասը եղել են Բախի հիվանդները: Համացանցում բժշկուհին մասնագիտական գործունեությունը դադարեցված է:

Ինչը Բախը, հայտարարել է, որ իրոք մի քանի հիվանդների «օգնել է մահանալ»: Նրանք իբր ծանր վիճակում էին եւ ցավերից տանջվում, եւ հարազատները համաձայն են եղել դրան: Սակայն ճնշված մահվանների բազմաթիվ ազգականներ են, որ մահացածներից ոչ մեկն ուզել է նրանց կյանքին համար ոչ վտանգավոր հիվանդություններ:

Անցյալ ամիս Մեծ Բրիտանիայում աղմուկ էր «Դոկտոր Մահ» անունով հայտնի դարձած Հարոլդ Շիփմանի դեպքը: Ժամանակին «Ազգը» գրել էր, որ բժիշկ բարձր կոչում կրող այդ ծերունին տարիներ շարունակ դիտավորյալ սպանել է հիվանդներին, իր խոսքերով՝ «հանուն» 466 սպանության մեջ մեղադրվող Շիփմանը կալանավորված էր եւ հունվարին կախվել էր բանտում:

NASA. Մարսի վրա անցյալում ջուր է եղել

Ամերիկյան «Օփորթյունիթի» ռոբոտը Մարսի վրա հայտնաբերել է նշաններ, որոնց համաձայն անցյալում այդ մոլորակի վրա բավականաչափ ջուր է եղել կյանքի գոյության համար: Սակայն մասնագետներն չեն հաղորդել գտնել կենդանի օրգանիզմների հետքեր:

Այս հայտարարությունն են արել ԱՄՆ օդատիեզերական գործակալության NASA-ի գիտնականները երեկ Վաշինգտոնում կազմակերպված մամուլի ասուլիսում: Ծրանցիսկոն մեջբերում է Մարսի հետազոտման ամերիկյան ծրագրի պատասխանատու Սթիվ Սփայրսի այն խոսքերը, որ մարսագնացի ստացած

ման վայրերում ապարների ծեւերն ու կառուցվածքը վկայում են անցյալում այնտեղ ջրի գոյության մասին:

Մարսագնացը մասնավորապես պարզել է շերտավոր կառուցվածքով քար: Այդ ապարում կան սուլֆատներ եւ ապարներ, որոնք կարող էին առաջանալ միայն ջրի առկայության պայմաններում: Գիտնականներն, սակայն, ապարների գոյացման ճշգրիտ պայմանները եւ ժամանակը դեռ պարզելու են եղել նաեւ կենդանի օրգանիզմների գոյության համար: Մարսագնացը ֆիզիկական առավելությունն է ենթադրել Մարսի բնահողը եւ հիշյալ ապարները, ծծմբի զգալի խտանկություն հայտնաբերելով մագնիսային, երկաթի ածերում եւ այլ սուլֆատներ:

Երկրի վրա նման ապարները գոյանում են ջրի մեջ, իսկ լճերից հետո մնում է ջուր (երկաթի սուլֆատ) հայտնաբերումը թույլ է տալիս ենթադրել, թե Մարսի վրա եղել են թթվային լճեր կամ ջերմուկներ: Ամերիկյան ստացված պարզաբանումն այն է, որ գիտնականները մեծ արագությամբ են անցկացնել հավելյալ հետազոտություններ, որպեսզի պարզեն, թե իրենց ապարներն արդյոք կազմավորվել են մարսյան ափի լճի կամ ծովի հատակում:

Արվեստաբանի ստեղծագործական վավերագիրը

Թամար Հովհաննիսյանի նոր գրքի առիթով

Յուրաքանչյուր թերթ իրեն լավ է զգում, երբ իր աշխատակիցը գնահատվում է նաեւ ուրիշների կողմից, մանավանդ մասնագետների: Յուրաքանչյուր թերթ իրեն առավել լավ է զգում, երբ իր աշխատակիցը ստեղծագործական հաջողություններ է արձանագրում, այս դեպքում գիրք է հրատարակում: Մեր թերթի նման աշխատակիցներից է արվեստագիտության թեկնածու, դաշնակահար Թամար Հովհաննիսյանը, որ 1998-2000 թթ. վարել է «Ազգի» մշակույթի էջը: Երաժշտագետի կյանքում ստորեւ ներկայացվող գիրքն իսկապես կարեւոր մի հանգրվան է, որտեղ ամփոփվել են նրա լավագույն այդ թվում «Ազգում» լույս տեսած հոդվածները: Դա ամփոփիչ հանգրվան է ստեղծագործական նոր թռիչքից առաջ:

«Թամար Հովհաննիսյան. ստեղծագործության վավերագիր» այսպես է կոչվում «Զանգակ-97» հրատարակչության վերջերս լույս ընծայած ժողովածուն: Այն ճանաչված երաժշտագետի, մշակույթի բնագավառի ժուռնալիստի, դաշնակահարուհի Թամար Ստեփանի Հովհաննիսյանի ստեղծագործական գործունեության վավերագրությունն է: Կյանքի եւ ստեղծագործության մի պատկառելի փուլն ամփոփող այս կենսամատենագրությունը վառ կերպով արտացոլում է 20-րդ դարի 60-ականներից ցայսօր հայ մշակույթի կարեւորագույն բնագավառներին վերաբերող պատմական-ժամանակային դեմքը, վայրիվերումները, հիմնախնդիրները, ստվերն ու լույսը:

Պատմությունը սովորաբար պատմում են պատմիչները: Սակայն ոչ պակաս ակնդետ եւ պատեհ, այդ գործ է անել նաեւ փաստագրությունը: Եվ այս փաստագրական կենսամատենագրությունն ամփոփում է Թամար Հովհաննիսյան արվեստագետի տարիների գործունեության (մինչեւ 2004 թ.) տարբեր բնագավառները:

Ինչպես նշված է ժողովածուի ներածականում, Թամար Հովհաննիսյանի՝ հայ երաժշտությանը, կատարողական արվեստին, կոմպոզիտորական դպրոցի ներկայացուցիչներին նվիրված գիրք-մենագրությունները, Հայաստանի, սփյուռքի մամուլում եւ մի շարք հանրագիտարաններում տպագրված հոդվածները՝ արժանի եւ կարեւոր լրացումն են հայ երաժշտագիտության մեջ: Ինչպես նշել է արվեստագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր Նիկողայոս Թահմիզյանը. «Թամար Հովհաննիսյանը բծախնդիր, բազմակողմանի գիտելիքների տեր, բարձր մասնագիտական ծիրով օժտված երաժշտագետ է»:

Հայ մշակութային իրականությունը մի զգալի չափով իր արտացոլումն է գտել Թամար Հովհաննիսյանի մշակութաբանական եւ հրապարակախոսական հոդվածներում, որոնցում հեղինակն իր ձայնն է բարձրացնում ի պաշտպանություն ազգային արժեքների, լավագույն ավանդույթների պահպանման, ժամանակի նորագույն միտումների ոչ տարերայնորեն, այլ ստեղծագործաբար ներմուծման, Հայաստանի հեռուստաեթերի անաղարտության, քննադատության եւ երեւույթների արժեւորման ճշմարիտ չափանիշների կիրառման:

Հեղինակին հուզող թեմաներից մեկը մտավորականությունն է: Մեկ անգամ չէ, որ նա հանդես է եկել քաղաքացիական շնչով եւ սուր քննադատությամբ համակված իր հրապարակումներով, որոնք կոչված են բարձրացնելու ներկայիս հայ մտավորականի պատվարժան տեղն ու դերը հասարակական կյանքում: Այս առումով, հատկապես պատեհ արձագանք են գտել «Մտավորականը չի լռում, մտավորականին կարելի է լռեցնել» եւ «Հակամտավորական հիստերիան պարզունակ ռասիզմի ոճով» նրա հոդվածները:

Բազմակողմանի գիտելիքները եւ մեծ էրուդիցիան հնարավորություն են ընձեռել Թամար Հովհաննիսյանին, լինելով Հայաստանի պարբերական մամուլի մի շարք օրգանների, հատկապես «Ազգ» օրաթերթի մշակույթի բաժինների պատասխանատու թե աշխատակից, իր ուշադրության ծիրում պահել եւ անդրադառնալ նաեւ մշակույթի մի շարք այլ բնագավառներին, մասնավորապես գրականությանը, թատրոնին: Մամուլը գրել է. «Թամար Հովհաննիսյանը «Ազգ» թերթի մշակույթի բաժնի պատասխանատու... եւ «Ազգ» թերթի համապատասխան էջը յուրաքանչյուր համարում անդրադառնում է մեր արվեստի հրատապ հարցերին եւ միշտ մասնագիտական բարձր պատասխանատվությամբ, նվիրումով ու սկզբունքայնությամբ, ինչը հասարակայնորեն նկատվել ու գնահատվել է», («Հայաստան» թերթ, 16.05.1998 թ.): Իսկ ճանաչված գրող, հրապարակախոս Վիկտոր Բալայանը նշել է. «Հանրապետական եւ սփյուռքի մամուլում լայնորեն տպագրվող Թամար Հովհաննիսյանի հրապարակումները ներկայիս հայ ժուռնալիստիկայի բարձրանմուշ արժեքներ են»:

ՍՏԵՂԾԱԳՈՐԾՈՒԹՅԱՆ ՎԱՎԵՐԱԳԻՐ

Թամար Հովհաննիսյանի մշակույթի բնագավառի ժուռնալիստի տեսադաշտում նշանակելի տեղ ունի սփյուռքի թեման, ինչը դրսեւորվել է Հայաստան-սփյուռք մշակութային փոխառնչությունների, արտերկրի հայ համայնքների հոգեւոր, գիտամշակութային կյանքին նվիրված նրա բազում հրապարակումներում: Առանձնակի հետաքրքրահարույց են «Արաբ մտավորականությունը հայերի մասին» եւ «Ինչո՞վ ես ապրում, սփյուռք» նրա հոդվածաշարերը, որոնք հայ մամուլում առաջին անգամ երեւան են բերում երկու ժողովուրդների պատմությանը եւ մշակույթին հարաբերող մի շարք հանգուցահարցեր եւ լույս են սփռում որոշ, մինչ այդ մեզ պակաս հայտնի երեւույթների վրա:

Թամար Հովհաննիսյան-դաշնակահարուհու գործունեությունը որպես «Հայհամերգ» միավորման մենակատար, եւ դրանից էլ զատ՝ որպես մենակատար եւ անսամբլահար, իր տեղն ունի մեր կատարողական արվեստի անդաստանում:

Թամար Հովհաննիսյանի ստեղծագործական գործունեության մի ճյուղն է գրականությունը: Նա մի շարք բանաստեղծական ժողովածուների հեղինակ է: Իսկ հայերենից ռուսերեն եւ ռուսերենից հայերեն այլ հեղինակների (պիեսներ, այլ ժանրերի երկեր) նրա թարգմանությունները տեղին ծառայություն են ներկայիս թարգմանչական ասպարեզին:

Թամար Հովհաննիսյան բազմակողմանի եւ հարուստ ստեղծագործական կենսագրություն ունեցող արվեստագետը սերում է հայ գիտությանը եւ մշակույթին նվիրյալ, ակներեւ ու անուրանալի ներդրում ունեցող, անվանի մտավորականների գերդաստանից: Փաստ, որն, անշուշտ, պայմանավորում է նրա եւ մասնագիտական ընտրությունն ու նախասիրությունները, եւ պրոֆեսիոնալ ու քաղաքացիական բարձր պատասխանատվությունը:

Ժողովածուն բաղկացած է չորս բաժիններից. «Թամար Հովհաննիսյանի գերդաստանը», «Ստեղծագործության մատենագրություն», «Ստեղծագործությունը» (Թ. Հովհաննիսյանի՝ մամուլում հրատարակված հոդվածների ընտրանի, հատվածներ մենագրություններից), «Մամուլը՝ Թամար Հովհաննիսյանի մասին» (ընտրանի): Նաեւ ընդգրկում է ռուսերեն ու անգլերեն հակիրճ ամփոփումներ:

Ուշագրավ են գրքում զետեղված Հայաստանի, սփյուռքի ու այլազգի արվեստագետ-մտավորականների հետ Թամար Հովհաննիսյանի լուսանկարները: Ինչպես նշում է սույն ժողովածուն կազմողը՝ Սերգեյ Գալստյանը, այս կենսամատենագրության հիմքում ընկած են Հայաստանի ազգային արխիվում գտնվող Թամար Ստեփանի Հովհաննիսյանին վերաբերող փաստագրական նյութերը:

Թամար Հովհաննիսյանի համակ ստեղծագործությունը (մինչեւ օրս), որի գրեթե ամփոփ պատկերն է այս ժողովածուն, ըստ էության ոչ միայն նրա, այլ իր խոր ընդգրկումներով՝ նաեւ մեր, մեր ժամանակի, մեր մշակութային իրականության ու հոգեւոր կյանքի մասին է: Նրանց փաստավավերագրական տարեգրությունն է, որի հայելում արտացոլվում են հայ մշակույթի երեք տասնամյակներից ավելի՝ դեմքեր, փաստեր, իրադարձություններ, երեւույթներ:

Այդ իսկ առումով առավել կարեւորվում եւ իմաստ է ձեռք բերում նման ժողովածուի հրատարակման փաստը:

Ավարտվեց նաեւ Մեխիկոյի կինոփառատոնը

Նույն օրը՝ փետրվարի 29-ին, երբ ամերիկացիները փորձում էին աշխարհը զարմացնել «Օսկարի» մրցանակաբաշխության արարողությամբ, Մեխիկոյի մայրաքաղաքում ավարտվեց եւս մեկ կինոփառատոն, որին ներկայացված էին աշխարհի տարբեր երկրների կինոգործիչների 145 ֆիլմեր: Ինչպես երեւում է, փառատոնի կազմակերպիչներին բնավ չէր հուզում այն հանգամանքը, որ իրենց կինոփառատոնը համընկնում էր «Օսկարի» եզրափակիչի հետ: Գլխավոր մրցանակը մեքսիկական փառատոնում շահեց ռուս կինոռեժիսոր Անդրեյ Զվյագինցեւի «Վերադարձ» ֆիլմը, որն անցյալ տարի Վենետիկի կինոփառատոնում շահել էր «Ոսկե առյուծ», ինչպես նաեւ՝ ռեժիսորական լավագույն դեբյուտի համար նախատեսված Լուիջի դե Լաուրենտիսի «Ապագայի առյուծ» մրցանակը:

Ա. Կ.

ԼՈՒՅՍ Է ՏԵՍԵԼ

Համո Սահյան. «60-1 հայրեն»

Այս խորագրով լույս է տեսել հայ մեծ բանաստեղծ Համո Սահյանի հայրենների ժողովածուն, որը նաեւ պատկերազարդ է բանաստեղծի 61 լուսանկարներով:

Քնարական շնչով հագեցված այդ գրական նորույթը մեկնաբանում է ժողովածուի կազմող եւ խմբագիր, բանասիրական գիտությունների թեկնածու Շչորս Դավթյանը:

- Համո Սահյանի վաղ շրջանի գործերում կարելի է հանդիպել նաեւ հայրենների: Սակայն նա միայն «Դաղձի ծաղիկ» (1986) եւ վերջին՝ «Ինձ բացակա չդնեք» (1999) ժողովածուներում խմբավորեց հայրենները, ըստ երեւույթին ցանկանալով ընդգծել արդի բանաստեղծության մեջ նրա հայտնությունը, հատկապես որ մի քանի դար շարունակ գրականության մեջ նա արմատներ չի գցել: Բանաստեղծը մտածում էր առանձին հրատարակել դրանք, սակայն տատանվում էր, որովհետեւ նպատակ ուներ ավելի ստվար ժողովածու կազմել, հատկապես որ նա գտել էր միջնադարյան հայրենների այսօրվա կերպը՝ ձեւի պահպանման եւ բովանդակության արդիականության իմաստով:

Մեր հաստատ համոզմամբ, Համո Սահյանի հայրենները թեմատիկայի, ինչպես նաեւ պոետիկայի առումով բուն հայկական բանաստեղծական այդ ժանրի ոչ միայն գլուխգործոցներ են, այլեւ համարձակորեն միտված են ապագային: Ինչո՞ւ:

Նախ, դրանք համարյա շփման եզրեր չունեն Քուչակի հանրահայտ հայրենների հետ, որովհետեւ ավելի մեծ ընդգրկում ունեն եւ կատարյալ ոսկերչական բարեխղճություն:

Ներանձնական ցավ եւ ընդվզում, կյանքի եւ մահվան փիլիսոփայություն, բնության եւ մարդու հավերժական փոխկապակցվածություն, հայրենասիրություն, ուշացած, չգնահատված, կորսված սիրո տվայտանքներ, բանաստեղծության ճակատագրի հանդեպ անհանգստություն՝ ահա հայրենների ընդգրկումների ոչ լրիվ ցանկը:

Հայրեններից մեկում բանաստեղծը փաստում է, որ Սաադին ու Հայնեն չէին կարող այդ ժանրին մոտենալ, որովհետեւ դրանք, ինչպես անտունիները, բնիկ հայկական են: Ապա մտավախություն արտահայտելով, թե ինչ տեղ են ունենալու դրանք Քուչակի երգերի կողքին, գտնում է, որ դրանք ամենասրտամոտ երգերն են, որովհետեւ գրել է Քուչակի սիրտ ունեցող բանաստեղծը:

Համո Սահյանի 60 եւ մեկ հայրենները քնքուշ են, ասես արտույտի թերանով քաշված, աստղաջրով լվացված, արեւի տակ բռված, քարափների կողմից մկրտված, նաեւ Աստծու կողմից ապրելու իրավունք նվաճած:

Իմ գոհունակությունն եմ հայտնում նաեւ «Զանգակ 97» հրատարակչության տնօրեն Սոկրատ Մկրտչյանին գրքի տպագրության հանդեպ ցուցաբերած արտակարգ հոգատարության առթիվ եւ շնորհակալական խոսքեր եմ ուղղում հրատարակության հովանավորին:

Մեծերի հետ՝ ծիծաղով

20-րդ դարի երկրորդ կեսին ամբողջ աշխարհում տպվում էին «հայկական ռադիոյի» անեկդոտները: Չգիտես ինչու, չգիտես ինչպես՝ ամենասրամիտ ու ծիծաղելի պատմությունները վերագրված էին հայկական ռադիոյին: Եվ, ահա, լույս է տեսել Հայաստանի ռադիոյի վաստակաշատ աշխատակից Կլարա Թերզյանի «Ռադիոդեմքեր» գիրքը:

Ուրախ պատմությունների գիրք է գրել Կլարա Թերզյանը, սակայն դրանք ճշմարիտ իրողությունների արձանագրություններ են՝ իրական մարդկանց հետ կապված: Իր երկարամյա աշխատանքի տարիներին գրքի հեղինակը հանդիպել է բազմաթիվ ճանաչված մարդկանց. Վահրամ Փափազյան, Հրաչյա Ներսիսյան, Հովհաննես Շիրազ, Մետաքսյա Սիմոնյան, Մհեր Մկրտչյան, Գուրգեն Մահարի, նաեւ՝ Յակով Զարուբյան, Ֆրանսիայի արտաքին գործերի նախարար Պինո... Ամեն մեկից ուրախ մի պատմություն է մտապահել ու ապա նաեւ գրի առել Հայաստանի ռադիոյի Մեղուն (այդպես սկսեցին նրան անվանել հնչյունային ռեժիսոր, վաղամեռիկ Էդվարդ Հարությունյանի «կնքահայրությամբ»):

Թանկ ու հիշատակելի շատ մարդիկ կան այս գրքում, գիրք, որ արժե կարդալ:

Գրքի արժեքը մեծանում է նաեւ նրանով, որ նկարիչը Գեորգի Յարալյանն է, «Ազգի» նկարիչը, ընկերական շարժերի մեծ վարպետը, մարդ, որի ամեն մի նկարում, նմանությունից առավել, բարությունն ու սերն է:

Ա. Կ.

ԾԱՂՐԱՆԿԱՐՉԻ ԱՉՔԵՐՈՎ

ԱԶԳ

Մարզական

1968 թ. «Ֆրանս ֆուտբոլ» շաբաթաթերթը եվրոպական երկրների լավագույն ռմբարկուների համար սահմանել էր «Ոսկե խաղակոշիկ» մրցանակը, որի առաջին դափնեկիրը պորտուգալական «Բենֆիկայի» լեգենդար ֆուտբոլիստ Էյսեբիոն էր: Նա առաջնությունում խփել էր 42 գնդակ: 5 տարի անց պորտուգալացի ռմբարկուն կրկին ամենադիպուկն էր Եվրոպայում (40 գոլ)՝ երկրորդ անգամ արժանանալով «Ոսկե խաղակոշիկին»: Էյսեբիոյից բացի պատվավոր մրցանակի դափնեկիրներ են դարձել համաշխարհային ֆուտբոլային ոչ հանրահայտ ներկայացուցիչը: Դրա վառ օրինակը կիպրոսցի Սոտիրիս Կայաֆասի հաղթանակն էր 1976 թ. մրցանակաբաշխությունում (39 գնդակ): Իսկ չէ՞ որ 70-ական թվականներին կիպրական ֆուտբոլը եվրոպայում ենթապահների թվում էր: Նույնը կարելի է ասել 1988 թ. թուրք Թանժու Չոլակի հաղթանակի առթիվ, որը 39 գնդակով դարձավ «Ոսկե խաղակոշիկի» դափնեկիր:

Եզակի չէին դեպքերը, երբ ձգտելով անպայման դառնալ մրցույթի հաղթող, տարբեր երկրներում ռմբարկուները սկսեցին իրենց գոլերի թիվն ավելացնել ի հաշիվ պայմանավորված խաղերում խփած բազմաթիվ գնդակների: Տարեց ֆուտբոլասերները, անշուշտ, հիշում են, թե ինչպես 1985 թ. «Դնեպրի» հարձակվող Օլեգ Պրոտասովը մրցակից թիմերի պաշտպանների բացահայտ բողսվությամբ խփեց 35 գնդակ: Նա մեկ գոլով գերազանցեց 1950 թ. Նիկիտա Սիմոնյանի սահմանած արդյունավետության ռեկորդը եւ արժանացավ «Արծաթե խաղակոշիկի»: Սարգական անազնիվ պայքարում խփած գոլերը վերջնականապես արժեզրկեցին «Ոսկե խաղակոշիկը»: Ուստի 1992 թ. «Ֆրանս ֆուտբոլը» որոշեց այլեւս չխաղարկել մրցանակը:

Ռոնալդոն «Ոսկե խաղակոշիկի» գլխավոր հավակնորդն է

Իսկ առայժմ լավագույնն Արա Հակոբյանի արդյունքն է

ֆուտբոլի ճանաչված ռմբարկուներ Գերդ Մյուլլերը (1970 թ.՝ 38 գոլ, 1972՝ 40), բուլղարացի Պետար Ժեկովը (1969 թ.՝ 36), ֆրանսիացի Իոսիպ Սկոբլարը (1971 թ.՝ 44), ավստրիացի Հանս Կրանկլը (1978 թ.՝ 41), պորտուգալացի Ֆեռնանդու Գոմեսը (1983 թ.՝ 36, 1985 թ.՝ 39), անգլիացի Յան Ռաշը (1984 թ.՝ 32), հոլանդացի Մարկո վան Բաստենը (1986 թ.՝ 37): Նրանք իրոք արժանի էին մրցանակին: Սակայն «Ոսկե խաղակոշիկի» խաղարկման պատմության մեջ քիչ չեն եղել դեպքերը, երբ լավագույն ռմբարկու է ճանաչվել

Եվ ահա տարիներ անց մարզական հրատարակությունների եվրոպական ընկերակցությունը սահմանեց նոր մրցանակ լավագույն ռմբարկուի համար: Որպեսզի բացառվեն վերը նշված անազնիվ արարքները, մրցանակը սահմանողները մշակեցին հաշվարկի նոր կարգ: Ֆուտբոլիստի խփած գոլերը բազմապատկվում են տվյալ երկրի առաջնության համար սահմանված գործակցով: Առաջատար 5 երկրների՝ Անգլիայի, Ֆրանսիայի, Գերմանիայի, Իտալիայի եւ Իսպանիայի առաջնություններում խփված յուրաքանչյուր գոլը համարժեք է 2-ի: Մի շարք երկրների առաջնությունների գործակիցը 1,5 է, իսկ ցածր մակարդակ ունեցող առաջնությունների, որոնց թվում է եւ Հայաստանի առաջնությունը, գործակիցը 1 է:

Այսօրվա դրությամբ «Ոսկե խաղակոշիկի» հավակնորդների ցուցակը շարունակում է գլխավորել «Բանանցի» հարձակվող Արա Հակոբյանը, որն անցյալ մրցաշրջանում ցույց տվեց բացառիկ բարձր արդյունավետություն՝ խփելով 45 գնդակ: Սակայն նրան վիճակված չէ հավակնել մրցանակին մեր առաջնության ցածր գործակցի պատճառով: Արային կրնկակոխ հետապնդում են առաջատար ֆուտբոլային երկրների լավագույն ռմբարկուները, որոնք շուտով կշրջանցեն նրան: Այսօրվա դրությամբ «Ոսկե խաղակոշիկի» համար բավական հետաքրքրական ու անզիջում պայքար է ծավալվել բրազիլացի Ռոնալդոյի, ֆրանսիացի Տյերի Անրիի եւ բրազիլացի Այլտոնի միջեւ: Նրանցից հետ չեն մնում նաեւ ճանաչված ռմբարկուներ Ռուդ վան Նիստելրոյը, Ջիբրիլ Սիսեն եւ Անդրեյ Շեւչենկոն: Վերջինս շատ բարձր տեմպ էր վերցրել առաջնությունում, սակայն վերջին տուրերում մի փոքր «արգելակեց»՝ հնարավորություն ընձեռելով մրցակիցներին շրջանցելու իրեն: Ինչպես միշտ, արդյունավետ խաղով աչքի է ընկնում «Սելթիկի» շվեդ հարձակվող Հենրիկ Լարսոնը, սակայն Շոտլանդիայի առաջնության գործակիցը 1,5 է, եւ նրան շատ դժվար կլինի մրցակցել մյուսների հետ: Նույնը վերաբերում է նաեւ ավստրիացի Ռոլանդ Կոլմանին, որն արդեն 20 գոլ է խփել: Առայժմ ստվերում է «Ոսկե խաղակոշիկի» անցյալ տարվա դափնեկիր Ռոյ Մաքայը, որը նախորդ մրցաշրջանում 29 գոլ էր խփել: Իսպանական «Դեպորտիվոյից» տեղափոխվելով Մյունխենի «Բավարիա», Մաքայն առայժմ աչքի չի ընկնում արդյունավետությամբ՝ խփելով 13 գոլ: Նույնը կարելի է ասել նաեւ «Էյնդհովենի» սերբ հարձակվող Մաթեյա Կեժմանի մասին, որն անցյալ տարի խփել էր 35 գնդակ: Նշենք, որ ինչպես Արա Հակոբյանի, այնպես էլ բալթյան երկրների ֆուտբոլիստների ցուցանիշները վերջնական են, քանի որ առաջնությունները վաղուց ավարտվել են: Իսկ «Ոսկե խաղակոշիկի» դափնեկիրը հայտնի կդառնա հունիսի սկզբներին, երբ կավարտվեն եվրոպական մի շարք երկրների առաջնությունները:

Այսօրվա դրությամբ «Ոսկե խաղակոշիկի» հավակնորդների ցուցանիշներն այսպիսին են.

Ֆուտբոլիստը	Ակումբը	Երկիրը	Գոլ	Գործ.	Միավ.
1. Արա Հակոբյան	«Բանանց»	Հայաստան	45	1	45
2. Ռոնալդո	«Ռեալ»	Իսպանիա	22	2	44
3. Տյերի Անրի	«Արսենալ»	Անգլիա	20	2	40
4. Այլտոն	«Վերդեր»	Գերմանիա	20	2	40
5. Տոր Հենինգ Համրե	«Ֆլորա»	Էստոնիա	39	1	39
6. Վիկտոր Դոբրեցով	«Մետալուրգ»	Լատվիա	36	1	36
7. Ջիբրիլ Սիսե	«Օսեր»	Ֆրանսիա	18	2	36
8. Ռուդ վան Նիստելրոյ	«Մանչեսթեր յուն.»	Անգլիա	18	2	36
9. Անդրեյ Շեւչենկո	«Միլան»	Իտալիա	17	2	34
10. Ալան Շիրեր	«Նյուքասլ»	Անգլիա	17	2	34
11. Լուիս Սահա	«Ֆուլհեմ»	Անգլիա	17	2	34
12. Հենրիկ Լարսոն	«Սելթիկ»	Շոտլանդիա	21	1,5	31,5
13. Ռոլանդ Կոլման	«Գրաց»	Ավստրիա	20	1,5	30
14. Դիդյե Դրոգբա	«Մարսել»	Ֆրանսիա	15	2	30
15. Սալվա	«Մալագա»	Իսպանիա	15	2	30
16. Պիեռ Ֆրո	«Լոռի»	Ֆրանսիա	15	2	30

ԼԻՆԱՐԵՍ

Կրամնիկը ստանձնեց առաջատարի դերը

Մեկօրյա հանգստից հետո Լինարեսի շախմատի մրցաշարի մասնակիցներն անցկացրին 11-րդ տուրի հանդիպումները: Կենտրոնականը Վլադիմիր Կրամնիկի եւ Պետեր Լեկոյի մրցավեճն էր: Հանդիպման նկատմամբ հետաքրքրությունը մեծ էր նաեւ այն պատճառով, որ մրցակիցներն առաջիկայում կայանալիք շախմատային մենամարտում պետք է վիճարկեն դասական շախմատի կանոններով աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսը: Թվում էր, թե գրոսմայստերները չեն ցանկանա բացել «խաղաքարտերը» եւ արագորեն խաղաղ դաշն կկնքեն: Սակայն շախմատիստները մարտականորեն էին տրամադրված: Կրամնիկը գերազանց անցկացրեց ողջ պարտիան եւ մաշտ սպառնալիքի տակ Լեկոն 36-րդ քայլին ստիպված էր ընդունել իր պարտությունը, որն, ի դեպ, առաջինն էր այս մրցաշարում: Այդ հաղթանակի շնորհիվ Կրամնիկը 6 միավորով միանձնյա գլխավորեց մրցաշարային աղյուսակը:

Թոփալովն ու Ռաջաբովն արդեն 23-րդ քայլում խաղաղ դաշն կնքեցին: Ոչ-ոքի ավարտվեց նաեւ Շիրով-Վալյեխո պարտիան: 2-3-րդ տեղերը 5-ական միավորով բաժանում են Լեկոն ու Կասպարովը: 4,5-ական միավորով հաջորդ տեղերում են Թոփալովն ու Շիրովը, որոնց կեսական միավորով զիջում են Վալյեխոն ու Ռաջաբովը:

Հայ մարմնամարզիկները կրկնեցին հաջողությունը

Իրանում անցկացված սպորտային մարմնամարզության միջազգային մրցումներում գերազանց ելույթ է ունեցել Հայաստանի հավաքականը: 12 երկրների ներկայացուցիչների մրցավեճում հայ մարմնամարզիկները նվաճել են թիմային հաղթողի կոչումը՝ կրկնելով անցյալ տարվա հաջողությունը: Այդ հաջողությունում իրենց ներդրումն են ունեցել Վահագն Ստեփանյանը, Հարություն Ներգինյանը, Արսյոմ Ավեսյանն ու Սերոբ Սողոմոնյանը, որոնք հավաքականի գլխավոր մարզիչ Հակոբ Սերոբյանի գլխավորությամբ վստահ ելույթներ ունեցան առանձին գործիքների վրա: Մեր հավաքականի առաջատար Վահագն Ստեփանյանը լավագույնն էր օղակների եւ նժույգի վրա վարժություններում: Նա 2-րդ տեղը զբաղեցրեց ազատ վարժություններում, իսկ զուգափայտերի վրա վարժությունում տեղ զբաղեցրեց լավագույն եռյակում: Հարություն Ներգինյանն անգերազանցելի էր պտտաձողի վրա, իսկ Արսյոմ Ավեսյանը պտտաձողի եւ զուգափայտերի վրա վարժություններում գրավեց 2-րդ տեղը:

Մրցումների բացարձակ չեմպիոնի կոչման համար պայքարում Վահագն Ստեփանյանը 2-րդն էր, իսկ Արսյոմ Ավեսյանը եզրափակեց լավագույն եռյակը:

«Արսենալի» ֆուտբոլիստը մահացել է մարզման ժամանակ

Վերջին շրջանում ֆուտբոլում հաճախակի են դարձել մահացու դեպքերը: Եվս մեկ ողբերգական դեպք գրանցվեց Ղրիմում, որտեղ ուսումնամարզական հավաք է անցկացնում Ուկրաինայի բարձրագույն խմբի առաջնության մասնակից Կիեւի «Արսենալը»: Մարզման ժամանակ հանկարծամահ է եղել թիմի 17-ամյա ֆուտբոլիստ Անդրեյ Պավիցկին: Վարժություններից մեկի կատարման ժամանակ նա իրեն վատ է զգացել: Բժիշկներին չի հաջողվել փրկել պատանու կյանքը: Մահվան պատճառը եղել է սրտի տագնապը:

Սա արդեն երկրորդ ողբալի դեպքն է «Արսենալում»: Հիշեցնենք, որ հունվարի սկզբին սրտի տագնապից մահացել էր թիմի առաջատար ֆուտբոլիստներից մեկը՝ Շալվա Ափխազավան:

Հաստատվեց ակումբային առաջնության մրցակարգը

ՖԻՖԱ-ի գործադիր կոմիտեն հաստատել է Զեպ Բլատերի առաջարկը՝ աշխարհի ակումբային առաջնություն անցկացնելու վերաբերյալ: Այսուհետեւ ամեն տարվա դեկտեմբերին վեց աշխարհամասերի ուժեղագույն ակումբները կվիճարկեն աշխարհի ակումբային առաջնության հաղթողի կոչումը: Ուր օրում կանցկացվի յոթ հանդիպում, ընդ որում չեմպիոնների լիգայի գավաթակիրն ու Լիբերտադորեսի գավաթակիրը պայքարը կսկսեն կիսաեզրափակիչից: Նշենք, որ աշխարհի ակումբային առաջնությունը, փաստորեն, փոխարինելու է Միջմայրցամաքային գավաթի խաղարկությանը, որ ամեն տարի դեկտեմբերին անցկացվում էր Տոկիոյում: Աշխարհի անդրանիկ առաջնությունը կայացել էր 2000 թ. Բրազիլիայում:

ԹԵՆԻՍ

Անհաջողություն մեկնարկում

Մեկ միլիոն դոլար մրցանակային հիմնադրամով Դուբայի թենիսի մրցաշարի առաջին իսկ փուլում պայքարից դուրս մնացին Սարգիս Սարգսյանն ու Դավիթ Նալբանդյանը: Սարգիսը երկու խաղափուլում պարտվեց Ալենգ Շալկենին (3-6, 1-6), իսկ Դավիթը պարտություն կրեց ֆինն թենիսիստ Յարկո Նիեմինենից (3-6, 3-6): Թենիսիստների դասակարգման ցուցակի առաջատար Ռոժե Ֆեդերերը համառ պայքարում հաղթեց Մարատ Սաֆինին (7-6, 7-6): Պայքարը շարունակում են նաեւ Լոպեսը, Նադալը, Սանտորոն, Ռոխուսը, Պավելը, Լյուբիչիչը:

ՇԱԽՄԱՏ

Բորիս Սպասկին մրցաշարի պատվավոր հյուր

Ինչպես հայտնի է, ՖԻԴԵ-ն 2004 թ. հայտարարել է շախմատի աշխարհի նախկին չեմպիոն Տիգրան Պետրոսյանի տարի: Այդ կապակցությամբ նախատեսվում են շախմատի մի շարք միջազգային մրցաշարեր: Դրանցից մեկն էլ կանցկացվի օրերս Ստեփանակերտում: Այն ՖԻԴԵ-ի 13-րդ կարգի մրցաշար է լինելու, որին կմասնակցեն Գաբրիել Սարգսյանը, Կարեն Ասրյանը, Աշոտ Անաստասյանը, Տիգրան Պետրոսյանը, Արման Փաշիկյանը, Եվրոպայի նախկին չեմպիոն Բարտոլոմեյ Մաչեյան (Լեհաստան), Բահադուր Ջոբավան (Վրաստան), Յանիկ Պելետյեն (Շվեյցարիա), Ղաեմ Մահամին (Իրան) եւ Եվգենի Սվեշնիկովը (Լատվիա):

Սպասվում է, որ մրցաշարին ներկա կգտնվի աշխարհի նախկին չեմպիոն Բորիս Սպասկին: Նա Հայաստան պետք է ժամանի մարտի 5-ին, այնուհետեւ կմեկնի Ստեփանակերտ:

«Բանանցը» հաղթեց մրցակցին

Կիպրոսում նոր մրցաշրջանի նախապատրաստությունն է շարունակում Երեւանի «Բանանցը» մարզումները զուգակցելով ստուգողական հանդիպումների անցկացմամբ: ՀՀ փոխչեմպիոնն իր 3-րդ հանդիպումն անցկացրեց մրցելով Ղազախստանի «Յոշիր Բոզաթիր» թիմի հետ: Մեր ֆուտբոլիստները հաղթեցին 3-0 հաշվով:

Արա Հակոբյանի «հեթ-տրիկը»

Դոնեցկի «Մետալուրգում» մարզվող Արա Հակոբյանն ուկրաինական ակումբում էլ աչքի է ընկնում բարձր արդյունավետությամբ: Բելգիական «Էյսդեն Զոլդեր» թիմի հետ ստուգողական խաղում Արան դարձավ «հեթ-տրիկի» հեղինակ ապահովելով «Մետալուրգի» հաղթանակը (4-2): Այդ խաղում Արա Հակոբյանն ու Եղիշե Մելիքյանը հանդես են եկել 90 րոպե, Ալեքսանդր Կուչերը 75-րդ րոպեին փոխարինվել է, իսկ ընդմիջումից անմիջապես հետո դարպասի պաշտպանությունը վստահվել է Դմիտրի Վորոբյովին: Մինչ այդ «Մետալուրգը» հաղթել էր նաեւ բելգիական «Բոխոլտին» (2-0) եւ պարտվել Սանկտ Պետերբուրգի «Զենիթին» (2-3): Վերջին խաղում գոլերից մեկը խփել էր Կուչերը:

Փոփոխություն է կատարվել ակումբի ղեկավար կազմում: Առաջին փոխնախագահ Օլեգ Մկրտչյանին փոխարինել է Դմիտրի Սելյուկը:

Էջը պատրաստեց
ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

ԱԶԳ

Օրվա հետքով

ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑ

«100 հազարավոր մարդիկ տեղահանված են եւ ապրում են ողորմելի պայմաններում»

Սկիզբը՝ էջ 1

Այնուամենայնիվ, ես կարծում էի, որ այս այցը էական դեր կխաղա տեղում իրադրությանը ծանոթանալու եւ ընդհանուր առմամբ հակամարտությունն ավելի լավ ընկալելու համար: Ես տեսա Լաչին, Շուշա/Շուշի եւ Ստեփանակերտ/Խանքենդի քաղաքները՝ քանդված, ամայացած եւ աղքատացած տարածքներ: Ցավոք սրտի, ինձ չհաջողվեց այցելել Աղդամ, որը նախկինում մոտ 170000 բնակչությամբ քաղաք էր (այստեղ պրն Դեխսը խեղաթյուրում է փաստերը. ըստ ադրբեջանական կողմի պնդումների, 1993 թ. Աղդամի ողջ շրջանում բնակչության թիվը կազմել է 158 հազար: Նաեւ, որ այսօր ղարաբաղյան ուժերը վերահսկում են Աղդամի շրջանի մոտ 3/4-ը: Աղդամ քաղաքի բնակչությունը չի գերազանցել 45 հազարը. խմբ.)

- Ձեր վերջին այցից հետո նկատե՞լ եք որեւէ առաջընթաց հակամարտության լուծման առումով:

- Հայաստանի եւ Ադրբեջանի՝ ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի աջակցած բանակցությունների մասին կարող եմ ասել, որ առաջընթաց չեմ նկատել: Այնուամենայնիվ, երկու կողմերն էլ ասացին, որ գիտակցում են խնդրի կարեւորությունը եւ կամենում են հակամարտության կարգավորման ջանքեր գործադրել: Հարյուր հազարավոր մարդիկ դեռեւս տեղահանված են եւ ապրում են ողորմելի պայմաններում, եւ ամեն ամիս զինադադարի գոտում արձանագրվում են զինվորների եւ խաղաղ բնակչության կորուստներ: Իմ այցելության ժամանակ դաշտում աշխատող մի ծեր գյուղացի զոհվեց նշանառուի գնդակից: Շատերն էլ զոհվում կամ վիրավորվում են ականներից: Հսկայական գումարներ են հատկացվում զինված ուժերին, սակայն այդ գումարները չափազանց անհրաժեշտ են երկու պետությունների տնտեսական եւ սոցիալական զարգացման համար:

- Ձեր կարծիքով, ինչպե՞ս կարող է Եվրոպայի խորհուրդը նպաստել հակամարտության հանգուցալուծմանը:

- Երբ 2001 թ. Հայաստանն ու Ադրբեջանը միաժամանակ դարձան Եվրոպայի խորհրդի անդամ, երկու պետություններն էլ Եվրոպայի խորհրդի եւ այլ անդամ պետությունների առջեւ ստանձնեցին հակամարտությունը միայն խաղաղ ճանապարհով կարգավորելու պարտավորությունը: Ես դա մասնանշել եմ երկու պետությունների նախագահների եւ բարձրաստիճան պաշտոնյաների հետ հանդիպումների ժամանակ: Դեռ ավելին, երկու պետություններն էլ ստանձնել են Մարդու իրավունքների եվրոպական կոնվենցիան հարգելու պարտավորություն: Այս զեկույցը չի փոխարինելու Միավորված ազգերի կազմակերպության Անվտանգության խորհրդի կամ ԵԱՀԿ վեհաժողովի բանաձեւերը այդ հակամարտության վերաբերյալ, սակայն կարեւոր չափանիշներ է սահմանելու եւ, հետեւաբար, կարող է նպաստել բանակցությունների գործընթացին: Հուսով եմ, որ իմ զեկույցը պարզապես մեկ անգամ եւս չի վերահաստատի այդ պարտականությունները, բոլոր եվրոպական մայրաքաղաքների ուշադրությունը կբեւեռի հակամարտության մարդկային, քաղաքական եւ իրավական հարթություններին եւ կբարձրացնի իրազեկությունը այդ խնդրի շուրջ:

Հայաստանը եւ Արցախը ամերիկյան «Ջեոգրաֆիկ» հեղինակավոր ամսագրի էջերում

ԼՈՍ ԱՆՋԵԼԵՍ, 3 ՄԱՐՏ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ամերիկյան «Ջեոգրաֆիկ» հեղինակավոր ամսագիրը մարտի համարում ծավալուն տեղ է հատկացրել Հայաստանին եւ Արցախին՝ իր 22 էջերում անդրադառնալով հայ ժողովրդի պատմությանը, Հայաստանի անկախացմանն ու Արցախյան գոյապայքարին: Համարում տեղ են գտել Հայաստանին եւ Արցախին վերաբերող բազմաթիվ լուսանկարներ, որոնք կատարել է ամերիկահայ ֆոտոլրագրող Ալեքսանդրա Ավագյանը:

«Հայաստանի վերածնունդը» խորագրով հոդվածում հեղինակը, անդրադառնալով հայ ժողովրդի հարատեւելու անկոտրում ոգուն, վկայակոչում է Հայաստանի պաշտոնատարներին, ինչպես նաեւ շարքային քաղաքացիներին, ովքեր հիմնականում արտահայտվել են հայրենիքը հզորացնելու եւ զարգացնելու համահայկական հանձնառության մասին:

Ամերիկահայ մամուլը հատուկ անդրադարձել է «Ջեոգրաֆիկ» ամսագրի այս հոդվածին՝ նշելով, որ 1988 թ. հունիսից ի վեր երկրորդ անգամն է, որ ամսագիրը բարձր գնահատանքով է խոսել Հայաստանի եւ հայ ժողովրդի մասին:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՄԱՄՈՒԼ

Ռուսաստանի վարչապետը հրեա է

Երկուշաբթի, երբ ռուսական եւ համաշխարհային մամուլը քննարկում էր Ռուսաստանի նախագահ Պուտինի՝ վարչապետի պաշտոնում 53-ամյա Միխայիլ Ֆրադկովին առաջադրելու անսպասելի որոշումը, որեւէ մեկը ուշադրություն չդարձրեց վերջինիս հրեական ծագման փաստին, գրում է իսրայելական ազդեցիկ «Հաարեց» թերթը, նշելով, որ Ֆրադկովի հայրը հրեա է: Իսրայելցի քաղաքական գործիչ, Կնեսետում «Մերեց» կուսակցության անդամ Ռոման Բրոֆմանը ենթադրում է, որ վարչապետի պաշտոնում հրեա նշանակելու Պուտինի որոշումը պարզ պատահականություն չէ, այլ հանճարեղ քաղաքական քայլ:

«Իր որոշմամբ Պուտինը ցանկանում է սիրտը լցնել նրանց, ովքեր Ռուսաստանի նախագահին մեղադրում են հակասեմականության եւ Ռուսաստանի օլիգարխ հրեաներին հետապնդելու մեջ», ասել է Բրոֆմանը: Նմանօրինակ կարծիք է արտահայտել նաեւ իտալական «Լա ստամպա» թերթը, գրելով. «Ֆրադկովը հրեա է եւ դա երբեք չի թաքցրել: Այս փաստը պետք է հանդարտեցնի նրանց, ովքեր Դումայի ընտրություններից հետո մտահոգված էին, որ Կրեմլը կընթանա ազգայնամոլության ուղղությամբ»:

Ռուսաստանի գլխավոր ռաբբի Բերլ Լազարը «Հաարեցին» տված հարցազրույցում դրական է գնահատել Ֆրադկովին վարչապետի պաշտոնում առաջադրելու փաստը: Լազարը, որը նախկինում հանդիպել է Ֆրադկովին, հայտարարել է, որ ապագա վարչապետը դրական է վերաբերվում հուդայականությանը եւ օժանդակում է Ռուսաստանի հրեական համայնքի զարգացմանը: Ռաբբին ընդգծել է, որ Ֆրադկովի հրեական ծագումը չի կարող որեւէ քաղաքական դեր խաղալ:

«Այսօր մարդկանց համար արդեն այնքան էլ կարեւոր չէ՝ ով է հրեա, ով՝ ոչ: Դումայի ընտրությունները ցույց տվեցին, որ որոշ հրեա թեկնածուների նկատմամբ տարվող քարոզչությունն օգուտ չտվեց եւ չխանգարեց նրանց ընտրությանը»:

«Նյու Յորք թայմսը» գրում է, որ Ֆրադկովը «ազատական բազե է», եւ այնուհետեւ «հիմնական քաղաքական հարց է դառնում 2008 թ. իշխանությունը ժառանգելու խնդիրը, երբ Պուտինն այլեւս չի կարող իր թեկնածությունն առաջադրել նախագահի պաշտոնում»:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Իջեւանի քաղաքապետարանը հայտարարում է բնակելի կառուցապատման եւ այլ նպատակներով երկարաժամկետ վարձակալությամբ հողամասերի հատկացման մրցույթ՝ համաձայն ներքոհիշյալ աղյուսակի.

Հ/հ	Օգտագործման նպատակը	Հասցեն	Մակերեսը՝ քմ
1	Բնակելի կառուցապատում	Այգեստան փ.	3x400
2	Բնակելի կառուցապատում	Բլբուլյան փ.	3x400
3	Այլ օգտագործում	Ղարագյոզյան փ.	300

Մրցույթի մասնակցության հայտերն ընդունվում են մինչեւ 2004 թ. ապրիլի 2-ը:

Մրցույթը տեղի կունենա քաղաքապետարանի շենքում 2004 թ. ապրիլի 5-ին:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել՝ 3-21-38:

ԻՋԵՎԱՆԻ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԱՐԱՆ

ԿՈՐԵԼ Է

«Իջեւանի կոմունալ տնտեսության» ՓԲԸ-ի կլոր կնիքը (ՀՎՀՀ 07600225)՝ գրանցված Տավուշի մարզի Իջեւան ՏՀՏ-ում:

Համարել անվավեր:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ կենտրոնական բանկը ս.թ. ապրիլի 1-ից սկսում է «Ներածություն կենտրոնական բանկի գործունեությանը» եռամսյա ուսումնական ծրագիրը:

Երեք ամիսների ինտենսիվ դասընթացների միջոցով կպատրաստվեն ՀՀ կենտրոնական բանկի, ինչպես նաեւ այլ բանկերի կադրային պահուստներին հավակնող կադրեր:

Ծրագրի ավարտից հետո տրվում է համապատասխան վկայական:

Ցանկացողները մինչեւ մարտի 15-ը պետք է ներկայացնեն հետեւյալ փաստաթղթերը՝

1. Դիպլոմի բնօրինակը եւ պատճենը /քաղվածքով/
2. Երկու լուսանկար 3x4
3. Ինքնակենսագրություն
4. Դիմում
5. Անձնագրի պատճեն
6. Զինգրքույկի պատճեն, զինկոմիսարիատից՝ տեղեկանք զինհաշվառման մեջ գտնվելու մասին:

Դասընթացին մասնակցելու համար կարող են դիմել միայն պետական եւ պետական հավաստագիր ունեցող ԲՈՒՀ-երի շրջանավարտները եւ մագիստրատուրայի վերջին կուրսի վերջին կիսամյակի ուսանողները:

Պայմաններին մանրամասն ծանոթանալու համար կարող եք զանգահարել 56-15-63, ներքին՝ 06-45, Կենտրոնական բանկի ուսումնական կենտրոն:

Մեր հասցեն՝ Երեւան 10, Վ. Սարգսյան 6, ՀՀ կենտրոնական բանկ:

ՀՀ ԿԲ Մամուլի ծառայություն

UNIStream
Соединяем самое ценное
UNIstream

СИСТЕМА ДЕНЕЖНЫХ ПЕРЕВОДОВ

- из **Армении** в **Россию** и обратно - **1%** от суммы перевода
- **Грузия - 1,5%** от суммы перевода
- **Украина - 1,5%** от суммы перевода
- **Молдова - 1,5%** от суммы перевода
- **Кыргызстан - 1,5%** от суммы перевода

- **65** стран
- **500** городов
- **2000** пунктов обслуживания

- Получатель перевода не несет никаких затрат
- Время доставки - всего несколько минут

АДРЕСА ФИЛИАЛОВ ЗАО "ЮНИБАНК"

Центральный офис
г. Ереван, ул. Амиряна 12
тел: (3741) **539870**
e-mail: unibank@unibank.am

Филиалы в г. Ереване:

Филиал "КЕНТРОН"
ул. Абовяна 26
тел: (3741) **542431**

Филиал "МАЛАТИЯ"
ул. Себастия 141
тел: (3741) **776627**

Филиал "КОМИТАС"
ул. Комитаса 15/2
тел: (3741) **261838**

Филиалы в Армении:

Филиал "ВАНАДЗОР"
г. Ванадзор, ул. Тигран Мец 53
тел: (37451) **40872**

Филиал "ГЮМРИ"
г. Гюмри, ул. Ахтанаки 1
тел: (37441) **33055**

АДРЕСА ФИЛИАЛОВ КБ "ЮНИАСТРУМ БАНК"

Центральный офис
г. Москва, Суворовская пл. 1
тел: (095) 785-0595, 744-0404

Отделения в г. Москве:
м. "Беговая", ул. Беговая, д. 4, стр. 1, тел. **785-05-72**
м. "Бульвар Дмитрия Донского", ул.Адмирала Лазарева 52, тел. **785-05-72**
м. "Варшавская", Варшавское шоссе 86, тел. **785-05-72**
м. "ВДНХ", ВВЦ, павильон N68, тел. **933-45-94**
м. "Домодедовская", ул.Елецкая 15, тел. **785-05-72**
м. "Калужская", Старокалужское ш. 62,стр. 1, тел. **784-71-90**
м. "Китай-Город", ул.Варварка 14, тел. **787-11-73**
м. "Коломенская", ул. Коломенская 7, стр. 1, тел. **785-05-72**
м. "Новослободская", Суворовская пл. 1, тел. **785-05-95**
м. "Проспект Мира", Проспект Мира 33/1, тел. **797-58-03**
м. "Пражская", Востряковский пр-д 17, стр. 1, тел. **785-05-72**
м. "Сокол", Волоколамское шоссе 2, стр. 1, тел. **785-53-85**
м. "Сокольники", Сокольнический вал 52/5, тел. **286-00-25**
г. Люберцы, Октябрьский пр-т 146, тел. **785-05-72**

Филиалы в городах России:
Волгоград, Екатеринбург, Иваново, Казань, Калининград, Краснодар, Красноярск, Люберцы, Новосибирск, Пермь, Ростов-на-Дону, Самара, Санкт-Петербург, Саратов, Сочи, Ставрополь, Тула, Тюмень, Уфа, Челябинск, Ярославль

Список банков входящих в Систему "Юнистрим" в странах СНГ
Грузия
АО "КАВКАСИОНИ", **тел. (995) 32 - 96 - 14 - 44**
АО "НАРОДНЫЙ БАНК ГРУЗИИ", **тел. (995) 32 - 99 - 91 - 78**
Украина
АКИБ "УКРСИББАНК", **тел. (38044) 230 - 48 - 97**
Молдова
КБ "УНИВЕРСАЛБАНК", **тел. (373) 2 - 24 - 68 - 75**
Кыргызстан
АО "ЭКОБАНК", **тел. (996312) 690 - 316**

ЮНИБАНК | 53 98 70

ARTIN- TRANS ԱՐԹԻՆ - ՏՐԱՆՍ
TAXI
1 կմ -100 դր.
56 20 20 56 13 13

ՀՀ Կենտրոնական բանկը 04.03.2004 թ. ժ. 9:00-ից սահմանում է արտարժույթի հետեւյալ հաշվարկային փոխարժեքները ու գնման եւ վաճառքի հետեւյալ գները

ISO-ի կոդը	Միավոր	Արտարժույթ	Հաշվարկային փոխարժեք	Գնում	Վաճառք
USD	1	ԱՄՆ դոլար	564.30	558.70	569.90
EUR	1	եվրո	685.23	681.10	689.30
RUR	1	ռուս. ռուբլի	19.74	18.60	20.90

Գովազդի համար զանգահարել՝ 58-24-83

«Գիրք» տպագրատուն, Երեւան, Բաղրամյան 70ա Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69150. Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրված է տպագրության՝ 03. 03. 2004 Գինը՝ 100 դրամ